

DIALOGAS

2013 m. gegužės 16 d.

ISSN 1392-1916

Nr. 20 (1039). Kaina 3,70 Lt

NEPRIKLAUSOMAS SAVAITRAŠTIS

Dvidešimt antrieji leidybos metai

*Jokie batai nepritrins
kojų keliautojui,
kurio keliai –
beribės erdvės,
kurio širdis nebijo,
protas žaidžia,
rankos kuria.*

Tetervino poza

Elena Tervidyte: „Žodžio laisvė be pagarbos to žodžio sakytojų tėra demokratijos iškamša. Ji, deja, pastarąjį dvidešimtmetį ir įsitvirtino Lietuvoje...“

POŽIŪRIS 3 p.

R.Pauliukaitienė: kiekvienas vaikas – ypatinga Dievo dovana

Kolegę kalbina **Regina Jasukaitienė.**

ASMENYBĖS 5 p.

Apie egzaminų dramblių

Ar šiųmetės diskusijos apie egzaminus neprimena alegorijos apie dramblių, – kai pasičiupus vieną dalį įsivaizduojama, jog „sučiupta“ visuma? Apie kokius egzaminus kalbame? Juk jų yra keletas rūšių...

Švietimo konsultanto **Algirdo Zabulionio** įžvalga.

ŽVILGSNIS IŠ ŠALIES 7 p.

Verti deimantinio medalio

„Vienaip ar kitaip, aš dar grįšiu į Lietuvos mokyklas. Gal vieną dieną važinėsiu po jas ir rengsiu kūrybinio rašymo dirbtuves, gal kada nors vaikams darysiu *koučingą*, mėgindama pakelti jų savivertę ir įkvėpti gyventi drąsiau, plačiau, įdomiau“, – žada **Ilzė Butkutė**, poetė, rašytoja, savanorė...

POŽIŪRIS 7 p.

Valstybė – blogis, o privatus kapitalas – gėris?

„Pagalvokime: kas gi mokys tas klases su pusšimčiu sunkiai auklėjamų vaikų? Matyt, ne A.Maldeikienė, kuriai maloniau dirbti su elitiniais mokiniais. Tada gal psichiatras L.Slušnys? Bet susidaro įspūdis, kad L.Slušnys noriau moko ne mokinius, o mokytojus, kuriems stengiasi įdiegti mintį, kad mokiniai dėl nieko nekalti, kad dėl visko kalti tik mokytojai. Tad kur tie lietuviškieji makarenkos, pasiryžę aukotis dėl vaikų?“ – svarsto **Vytenis Paulauskas.**

POŽIŪRIS 9 p.

Eksponatai iš mokinių darbų parodos „Vieno bato istorija“

Bendrojo ugdymo taryba: tarimuisi ar pritarimui?

Bendrojo ugdymo taryboje (BUT), kurios naują sudėtį neseniai patvirtino švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis, nebėra nei tėvų, nei moksleivių atstovų. Šią valstybės švietimo savivaldos instituciją, kuri, anot įstatymo, skatina visuomenės dalyvavimą formuojant švietimo politiką ir priimant švietimo sprendimus, dabar sudaro tik švietimo sistemoje dirbantys specialistai.

Tokia BUT sudėtis atskleidžia naujųjų ministerijos vadovų požiūrį į visuomenės nuomonę. Taigi kokia ji?

Visuomenės nuomonė = specialistų nuomonei?

2007 ir 2010 metais patvirtintose Bendrojo ugdymo tarybose, kurių sudėtį tvirtino tuomet Švietimo ir mokslo ministerijai (ŠMM) vadovavę Roma Žakaitienė ir Gintaras Steponavičius, dirbo ne tik švietimo specialistai. Savo nuomonę apie svarbių švietimui sprendimų projektus galėjo pateikti Lietuvos tėvų forumo, Pilietinės visuomenės instituto, Nacionalinės UNESCO komisijos, UAB „Alma littera“, Lygių galimybių plėtros centro bei Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos atstovai.

Nukelta į 8 p. ▶

Nes mes – mokytojai!

„Už tai, kad mylėčiau vaikus, man niekas nemoka.“ Išgirdusi šį savo kolegės teiginį mokytoja **Rita Pierson** bendradarbei tarė: „Užjaučiu tave, brangioji, nes darbo metai mokykloje tau atrodys sunkūs ir begaliniai.“

Ir, kaip vėliau paaiškėjo, mokytoja Rita buvo teisi.

Pažinti pasaulį – pažinti santykius

40 metų pedagoginio darbo stažą turinti Rita Pierson sako visą savo gyvenimą praleidusi mokykloje, kelyje į mokyklą arba diskutuodama apie mokyklinius reikalus. Jos abu tėvai buvo mokytojai, mokytojai buvo ir jos seneliai – motinos tėvai. Todėl ji turėjo daug galimybių įvertinti pa-

čias įvairiausias švietimo reformas – vienos jų buvo vykusios, kitos – nelabai.

Mokytoja Rita teigia, jog priežastis, kodėl daug vaikų nenori mokytis, pedagogai žino ir jas dažnai mini. Tos priežastys – skurdas, neigiamas bendraamžių įtaka ir pan. „Tačiau apie vieną dalyką mes nekalbame, o jeigu ir kalbame, tai labai retai. Tai – ryšio tarp žmonių svarba. Kitaip tariant, santykiai“, – sako mokytoja.

Nukelta į 4 p. ▶

Drausminė nuobauda – atleidimas iš darbo

Balandžio 18 d. Biržų „Saulės“ gimnazijoje tarp kūno kultūros mokytojo ir šešiolikmečio gimnazisto įvyko konfliktas, kurio metu pedagogas panaudojo fizinę jėgą. Gimnazistui buvo nubrozdyntas ir prakirstas veidas.

Pasak „Šiaurės krašto“, po incidento gimnazijos direktorius sudarė komisiją, kuri aiškinosi įvykio aplinkybes ir pateikė išvadas. Įvertinus komisijos tyrimą ir pateiktas išvadas, kūno kultūros mokytojui buvo paskirta administracinė nuobauda – atleidimas iš darbo.

Anot „Saulės“ gimnazijos direktoriaus D.Korsako, mokytojas pažeidė įstaigos vidaus tvarkos taisykles, ugdymo planą ir taikė mokiniui neteisėtas bei nepagrįstas poveikio priemones, taip nusižengė mokytojo etikai ir sukėlė mokiniui psichologinį bei fizinį nesaugumą gimnazijoje. Direktorius teigė, kad griežtą sprendimą priimti buvo sunku, nes nuo 1995 metų gimnazijoje dirbantis pedagogas mokyklai yra padaręs daug gero. Pati griežčiausia nuobauda taikyta todėl, kad gimnazijos vidaus tvarkos taisyklės numato, jog atleidimas iš darbo pedagogams taikomas už fizinių bausmių naudojimą.

Pasak direktoriaus, mokytojo atžvilgiu griežčiausia bausmė taikyta ir todėl, kad jo elgesys buvo anaipol ne vienas impulsyvus atsitiktinis smūgis, o moksleivių akivaizdoje atlikta visa eilė veiksmų, pasibaigusių lengvu kūno sužalojimu. Įvertinta ir tai, kad psichologinį stresą patyrė įvykį mačiusieji moksleiviai, ypač jautriai į smurtą reagavusios mergaitės.

„Pedagogas ne su visomis komisijos išvadomis sutinka, pasilieka teisę kreiptis į teismą“, – sakė direktorius D.Korsakas. „Šiaurės krašto“ žiniomis, galimybė iš darbo išeiti savo noru pedagogas nepasinaudojo.

Regimanto Tamošiūno nuotr.

■ **Sostinės „Ateities“ vidurinėje mokykloje įvyko Vilniaus miesto tautinių mažumų mokyklų 9–10 klasių mokinių lietuvių valstybinės kalbos olimpiada. Olimpiadoje dalyvavo geriausi Vilniaus lietuvių kalbos mokovai.**

APKLAUSA

Šalinti iš Seimo!

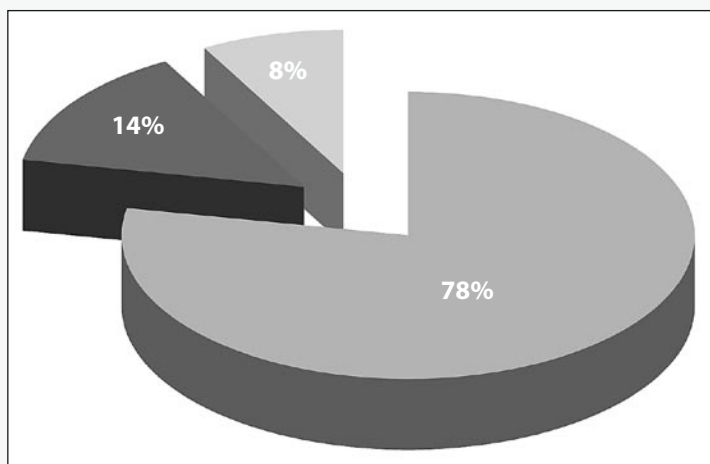
„Dialogo“ tinklalapyje (www.dialogas.com) dažniausiai užduodame su švietimu tiesiogiai susijusius klausimus. Tačiau kartais redakcijai parūpsta ir politinę pedagogų klausą paaštrinti bei bendresniais klausimais savo skaitytojų nuomonę sužinoti.

Taigi praėjusią savaitę, priminę, jog Seime užregistruotas pasiūlymas keisti Konstituciją taip, kad parlamentarai, išstoję arba pašalinti iš juos iškėlusios partijos, būtų šalinami ir iš Seimo, klausėme tinklalapio lankytojų nuomonės.

Tokiam Konstitucijos pakeitimui:

- pritaria 78 proc. respondentų,
- nepitaria 14 proc.,
- neturi nuomonės 8 proc.

Akivaizdi dauguma griežta – keiskim Konstituciją, šalinkim iš Seimo „perbėgėlius“.

Puslapyje – „Dialogo“ inf.

Valstybės finansavimas – tik kalbas mokantiems

Praėjusį penktadienį (05 10) švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis patvirtino minimalius rodiklius 2015 m. abiturientams, pretenduosiantiems į valstybės finansavimą studijoms. Rodikliai numato, kad dabartiniai dešimtokai, 2015 m. stosiantys į valstybės finansuojamas studijų vietas universitetuose, turės būti išlaikę valstybinį lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą. Pretenduojantys į kolegines studijas, kaip ir dabar, galės rinktis valstybinį arba mokyklinį lietuvių kalbos ir literatūros

brandos egzaminą. 2015 m. norintiems gauti valstybės finansuojamą vietą universitetuose ir kolegijose taip pat bus privaloma mokėti užsienio – anglų, prancūzų ar vokiečių – kalbą B1 lygiu pagal Bendrojo Europos kalbų metmenis. Užsienio kalbos lygis bus nustatomas laikant brandos arba tarptautinį užsienio kalbos egzaminą.

2015 m. geriausiųjų eilė, pagal kurią teikiamas valstybės finansavimas studijoms, bus skaičiuojama pagal 4 dalykų rezultatus: privalomo lietuvių kalbos

ir literatūros, pasirinktos srities pagrindinio ir papildomo dalyko bei kitos srities bendrojo dalyko.

Švietimo ir mokslo ministerija neslepia, kad 2016 m. minimalūs reikalavimai stosiantiems į kolegijas ir universitetus didės – norintiems gauti valstybės finansavimą studijoms planuojama įvesti privalomą matematikos egzaminą. Pretenduojantiems į valstybės finansuojamą studijų vietą universitetuose taip pat svarstoma kelti užsienio kalbos mokėjimo kartelę – ją reikės mokėti B2 lygiu.

Geriausieji rinkosi mediciną

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (MOSTA) atlikta analizė rodo, kad daugiausia šimtukininkų pernai pritraukė Vilniaus universitetas – 374. Į Lietuvos sveikatos mokslų bei Kauno technologijos universitetus įstojo 90 ir 48 šimtukininkai. Iš viso bent po vieną šimtuką pernai gavo 767 abiturientai.

MOSTA duomenimis, 652 pernai mokyklas aukščiausiais pažymiais baigę moksleiviai rinkosi studijas Lietuvos aukštosiose mokyklose. Iš jų 533 įstojo į valstybės finansuojamas vietas, 24 – į valstybės nefinansuojamas vietas, o dar 36 gavo valstybės mokamas studijų stipendijas. 17 šimtukininkų pasirinko studijas Lietuvos kolegijose.

Dar 64 šimtukininkai pernai įstojo į Lietuvos aukštąsias mokyklas po vienų metų pertraukos.

Geriausieji gimnazijas baigę abiturientai praėjusiais metais dažniausiai rinkosi su medicina susijusias studijas: gydomosios medicinos, odontologijos, genetikos, medicininės ir veterinarinės genetikos, farmacijos, biochemijos.

Pedagogų susivienijimas atnaujino veiklą

Savo veiklą atnaujino Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) Kretingos rajono susivienijimas. Pasak „Pajūrio naujienų“, susivienijimo vadove tapo Marijono Daujoto pagrindinės mokyklos pedagogų profesinės organizacijos pirmininkė mokytoja E.Daniuk. Ji tikisi, kad vėl jėgas suvieniję pedagogai sugebės pasiekti svarių rezultatų, naudingų visoms rajono švietimo įstaigoms.

Kretingos pedagogų susivienijime – trijų rajono mokyklų profesinės organizacijos. M.Daujoto pagrindinėje mokykloje profesinė organizacija vienija 43, Vydmantų vidurinėje – 25, Darbėnų gimnazijoje – 40 darbuotojų.

„Tai, ko pasieksime, atneš naudos visiems. Dėl mokinių krepšelių, atlyginimų, kitų mokyklų problemų kovosime vieningai. Manau, suvieniję daug ką galime pakeisti. Tačiau dėl kai kurių bėdų savo politiką turi keisti ne savivaldybės, ne mokyklos, o valstybė apskritai. Tik valstybė gali sustabdyti šeimų išvykimą iš šalies, skatinti gimstamumą, nes dabar kiekviena mokykla susiduria su viena baisiausių problemų – mokinių mažėjimu“, – teigia E.Daniuk.

Politikams – profesinių sąjungų filtras

Šiauliuose pradėti parengiamieji pasitarimai dėl teritorinės Šiaulių miesto savivaldybės švietimo sektoriaus kolektyvinės sutarties, kurios projektą parengė Lietuvos švietimo profesinė sąjunga (LŠPS).

Sutarties šalys – Šiaulių miesto savivaldybė ir LŠPS Šiaulių susivienijimas – įsipareigoję konsultuotis prieš savivaldybės tarybai ar administracijai priimant sprendimus įvairiais švietimo klausimais.

LŠPS Šiaulių susivienijimo pirmininkės R.Jasmontienės teigimu, teritorinė kolektyvinė sutartis ir trišalė taryba būtų dar vienas filtras, kad miesto valdžia nedarytų tik tai, ką pati sugalvojo už uždarytų durų, nesitardama su darbuotojų atstovais, neišklausiusi jų nuomonės.

Pasak „Šiaulių krašto“, parengiamųjų pasitarimų metu sutarties partneriai sutarė, kad be trečiosios šalies – švietimo įstaigų vadovų – sutarties vykdymas būtų apsunkintas, todėl nutarė kolektyvinės sutarties projektą teikti ir švietimo įstaigų vadovų asociacijoms, kviesiti vadovus pasirašyti trišalę sutartį.

„Tačiau panašu, kad sutartis bus sudaryta tik dvišalė. O kol kas laukiame vadovų asociacijos atsakymo, kodėl jie nenori pasirašyti šios sutarties“, – teigia R.Jasmontienė.

Pasak „Šiaulių krašto“, Lietuvos mokyklų vadovų asociacijos (LMVA) prezidento, „Romuvos“ gimnazijos direktoriaus V.Giedrai-

čio nuomone, tokia teritorinė kolektyvinė sutartis turi būti pasirašoma darbuotojų atstovų ir darbdavių, tai yra miesto tarybos įgalioto asmens – šiuo atveju mero – ir darbuotojams atstovaujančios profesinės sąjungos atstovo.

„Mokyklų vadovai yra tik darbdavio – miesto Tarybos – įgalioti asmenys, mes ne viską sprendžiame, kas sutartyje nuspręsta derinti: mokyklos neformuoja biudžeto, savarankiškai nenusistatinėja etatų sąrašo. Visa tai daro steigėjas – Taryba. Kitas aspektas – asociacijos skyrius nėra juridinis asmuo, juridinis asmuo yra pati (Lietuvos mokyklų vadovų, – red. past.) asociacija“, – cituoja LMVA prezidentą „Šiaulių kraštas“.

Viename ministro sakinyje – 3 kalbos klaidos

„Lietuvos rytas“ suskaičiavo, kad visų šalies mokytojų raštingumą patikrinti užsimojęs švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis viename sakinyje sugebėjo padaryti tris klaidas, kurių dvi – didžiosios lietuvių kalbos klaidos. Žinių laidoje apie tai pranešė ir LNK televizija.

„Tai yra daroma tam, kad pažiūrėti ant kiek socialinė aplinka, kaip mes šnekam – šeima, aplinka – įtakoja jo tolesnius visus tiek karjeros, tiek pasiekimų lygius“, – sakinyje iš 24 žodžių tris klaidas padarė D.Pavalkis.

„Pirmosios dvi klaidos „kad pažiūrėti“ ir „ant kiek“ yra labai didelės kalbos klaidos, jos yra paminėtos Valstybinės lietuvių kalbos didžiųjų lietuvių kalbos klaidų sąrašė. Žodis „įtakoja“ taip pat yra visuotinai taisomas“, – LNK televizijos žurnalistams aiškino Valstybinės kalbos inspekcijos viršininko pavaduotojas A.Dambrauskas. Pasak jo, už tokias eteryje padarytas klaidas žurnalistas ar informacinės laidos vedėjas mokėtų 600 Lt baudą, tačiau ministrui, Seimo nariui ar kitam valstybės tarnautojui tokios bausmės negalioja.

Tetervino poza

Elena TERVIDYTĖ,

„Dialogo“ vyriausioji redaktorė

Žodžio laisvė be pagarbos to žodžio sakytui tėra demokratijos iškamša. Ji, deja, pastarąjį dvidešimtmetį ir įsitvirtino Lietuvoje.

Kas nori – sako, rašo, bet valdininkai ar politikai, t. y. tie, kuriems iš tikrųjų adresuojama vieša kritika ar pasiūlymai, apsimeta, kad negirdėjo, neskaitė. O jei paskaitė, apsimeta, kad tai, kas rašoma, nėra svarbu. Tokią atsainią tetervino pozą dažniausiai demonstruoja valdžioje esantieji – kitokia nuomonė jų tiesiog nekluduoja.

Todėl (bet ne tik) kai kurios problemos Lietuvoje yra amžinos, kai kurios vartomos nuo šono ant šono kaip svylantys blynai. Procesas nuolat vyksta, bet rezultato nėra.

Švietime tokia praktika tapo jau lyg ir savaime suprantama.

Atrodytų, jei mokytojas ar net pedagogų susivienijimas viešai pareiškia savo nuomonę apie valdininkų sugalvotą naują ar kokią korekciją, už šios srities darbo veiksmingumą atsakingas pareigūnas turėtų šia nuomone ar pastabomis esmingai susidomėti ir konstruktyviai reaguoti: paaiškinti, jei mato, kad naujovė / korekcija nepakankamai suprata; atsakyti, jei yra klausiamas; argumentuoti, jei pastabas ar kritiką laiko neteisinga; pradėti diskusiją, jeigu paaiškėja, kad klausimas dar kelia daug abejonių ir optimalus sprendimas nėra sunokęs. Taip ar labai panašiai, atrodytų, turėtų būti. Bet pastarųjų laikų Lietuvos švietimo sistemoje kažkodėl nieko panašaus nevyksta. Regis, oponuojančios nuomonės ar kritinės pastabos atsakingųjų valdininkų visiškai nedomina.

Ignoravimas beveik totalus. Jis pakerta kalbėjimosi ir susikalbėjimo šaknis ir lega-

lizuoja bei niūriai dabartyje įtvirtina iš autoritarinių santykių atėjusius bent du pasakymus: „šuns balsas į dangų neina“ ir „šuo loja, karavanas eina“.

Žiaurios tezės XXI amžiui.

Ar ignoruojama tik nuomonė? Ne, ignoruojamas pats tos nuomonės „turėtojas“. Taip šimtai, jei ne tūkstančiai, piliečių išstumiama į valstybės gyvenimo paraštę, o paskui įvairiose konferencijose graudžiai virkaujama, kad Lietuvos piliečiai nepilietiški. Jie, manyk, nedalyvauja valstybės kūrime.

Šunį gali daug kartų šalin varyti, jis vis tiek sugrįš, nes susietas su tavimi šuniškais ryšiais. Žmogus – ne šuo. Kartą kitą pašieptas ar viešai ignoruotas, jis pasitraukia į nuošalę.

Nežinau, gal kitose visuomenės gyvenimo srityse žmonių aktyvumas buvo palaikomas, bet mokytojams visokiais būdais buvo atmušinėjamas noras būti švietimo sistemos kūrėjais, o ne vien vykdytojais.

Per ilgus reformos metus besikeičiantys jos strategai ir taktikai, regis, taip ir nesuprato, kad jų genialios idėjos pačios savaime negali įsigyvendinti. Tam reikia jas suprantančių, joms pritariančių mokytojų, ir ne vieno kito ar nedidukės palaikymo komandos. Ką daryti su nepritariančiais? Aiškinti, įtikinti, nes už tų kelių „atsidengusių“ nepritariančiųjų tyliai tūno šimtai tos idėjos net nesupratusių.

Tenka pripažinti, jog po to, kai švietimo sistemą kartu su visa šalimi spustelėjo dar ir ekonominė krizė, mokinių (podraug ir darbo vietų) skaičiaus mažėjimas bei kitos nepalankios aplinkybės, pedagogų pa-

Elenos Tervidytės nuotr.

sirijimas aktyviai reaguoti į sistemos pokyčius dar labiau sumenko. Beliko anoniminių komentatorių drąsa. Gal tai ir yra švietimo ir mokslo ministerijos bei gausių jos satelitų siekinys?

Tiesa, vienas faktas nepaneigiamas – mokytojai aktyviausiai iš visų profesijų žmonių nepriklausomoje Lietuvoje gynė savo teises piketais ir streikais.

Kita vertus, tai – jėgos žingsniai. Gal kitų profesijų specialistai tiesiog nebuvo iki streikų privesti?

Manau, didelė Lietuvos valdininkų dalis iš tikro negerbia nei kitokios nuomonės, nei ją išsakančio žmogaus. Ir, tarkim, mokytojus į įvairias darbo grupes ar pasisakyti konferencijose kviečia dėl to, kad „taip reikia“. Kietesnis, bet oficialiai politi-

kai nepritariantis specialistas niekada nebus pakviestas arba negaus žodžio, ką jau kalbėti apie kokį nors profesinį jo pripažinimą ar įvertinimą.

Taigi per du su viršum dešimtmečius valdininkams pavyko išlaikyti „pagarbų“ atstumą su kitaip galvojančiaisiais.

Per atstūmimą skatinamas piliečių noras šlietis prie valdžios. Prisišliejusieji laimi – tai visi mato – ir atsidėkoja valdininkams absoliučiu jų žodžių, sumanymų palaikymu. Nuo tokio palaikymo valdininkų, politikų galvos susisuka ir jiems pradeda atrodyti, kad tik keli nesusipratėliai jų genialių idėjų nepalaiko. O visi kiti – tik džiaugiasi ir žavisi.

Ką daryt? Stiprinti įvairias organizacijas ir sutelktai imti valdžioje esančiuosius už atlapų.

Tulpių žydėjimo šventėje su Prezidente

Radviliškio rajono Burbiškio dvare gegužės 11 dieną vyko 13-oji Tulpių žydėjimo šventė, į kurią susirinko per 20 tūkstančių žmonių – ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Latvijos, Estijos, Baltarusijos bei Lenkijos. Įspūdinga 340-ies įvairių formų ir rūšių tulpių žiedų gausa bei grožiu panoros pasidžiaugti ir šalies Prezidentė Dalia Grybauskaitė. Ji paskelbė šventės pradžią, paragino Burbiškio pavyzdžiu paversti Lietuvą žydinčia šalimi ir pasodino dvaro parke ažuoliuką.

Prezidentės dėmesio sulaukė ir Radviliškio rajono gimnazijų moksleivių pasirodymai, kurie vyko dvaro parko salelėse.

Gimnazistai muzikavo, vaidino, rodė se nuosiuose dvaruose pamėgtus „gyvuosius vaizdelius“. Šventėje savo programą parodė ir Baisogalos gimnazijos mokinių etnografinis ansamblis, vadovaujamas muzikos mokytojos G.Bajariūnienės. Baisogališkiai įsikūrė „Eglių“ salelėje, kurios estetinį vaizdą ir jaukumą padėjo sukurti Baisogalos gimnazijos mokytojos A.Stukonienė, A.Stasiulaitienė ir A.Ladukienė. Po koncerto baisogališkiai įsiamžino bendroje nuotraukoje su Prezidente, – praneša „Dialogui“ Baisogalos gimnazijos direktorius **Alfredas Jasiūnas**.

Alfredo Jasiūno nuotr.

■ Baisogalos gimnazijos etnografinio ansamblio dalyviai po koncerto su Prezidente Dalia Grybauskaite. Kairėje – muzikos mokytoja Gailia Bajariūnienė.

Teatro festivalis Elektrėnuose

Įvyko septintasis Elektrėnų „Vermės“ gimnazijos teatro festivalis „Felicija“. Parodyta 20 spektaklių, juose vaidino 350 gimnazistų (iš 555). Klasių auklėtojai, dalykų mokytojai ir patys mokiniai rašė scenarijus, režisavo, vaidino. Net 11 gimnazistų tapo režisieriais. „Aišku, – pasakoja gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui **Danutė Liutkevičienė**, – renginyje dalyvavo ir kviestinių svečių. Šiemet su „Vermės“ teatralais susitiko aktoriai J.Bareikis ir G.Savickas. Festivalio vertinimo komisiją tradiciškai sudarė buvę mokiniai. Nominacijų įteikimo šventėje „Felicijos“ statulėlėmis (menų ir technologijų pamokose jas pagamino mokytojai su mokiniais) buvo apdovanoti geriausi aktoriai, režisieriai, scenarijaus autoriai. Įteiktos nominacijos už tautiškumą, vertybių puoselėjimą, už kostiumus, už atskleistas problemas ir kt.“

„Felicija – 2013“ nominacijų paskelbimu nesibaigė. Iki mokslo metų pabaigos mokinių tėvai, broliai, seserys, seneliai vakarais kviečiami į gimnaziją pasižiūrėti spektaklių.

Už kaimynų vaikų ugdymą – 3 mln. Lt

2012 m. duomenimis, Kauno mieste veikiančias ikimokyklinio ugdymo įstaigas lanko beveik 600 vaikų, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra ne Kauno mieste. Vieno vaiko išlaikymas ikimokyklinio ugdymo įstaigose kainuoja daugiau nei 500 Lt per mėnesį.

Vien Kauno rajono savivaldybėje gyvenančių vaikų išlaikymas Kauno miesto savivaldybei per metus kainuoja daugiau nei 2 mln. Lt (407 vaikai). Kaune veikiančius darželius ir lopšelius-darželius taip pat lanko Jonavos (93 vaikai), Kėdainių (47 vaikai), Prienų (40 vaikų) ir kituose rajonuose savo gyvenamąją vietą deklaravę vaikai. Visų jų ugdymas Kauno miesto savivaldybei per metus atsieina apie 3 mln. Lt.

„Manau, kad už aplinkiniuose rajonuose gyvenančių tėvų atžalų ugdymą turėtų mokėti tų rajonų savivaldybės. Juk tų gyventojų pajamų mokestis patenka į tų savivaldybių, kuriose jie yra deklaruoti, biudžetus“, – tvirtina Kauno meras A.Kupčinskas. Jis kreipėsi į kaimyninių rajonų savivaldybes siūlydamas abipusiu sutarimu sudaryti sutartis dėl Kauno miesto savivaldybės patiriamų išlaidų kompensavimo.

„Dialogo“ inf.

Nes mes – mokytojai!

► Atkelta iš 1 p.

Ji pritaria teigiantiesiems, kad, nesuvokus santykių svarbos, nieko svarbaus sukurti neįmanoma. Teisinga, anot mokytojos, yra ir nuomonė, kad santykių pažinimas yra viso pažinimo proceso esmė.

Per daugelį savo pedagoginės karjeros metų mokytoja matė daug ir gerų, ir prastų ugdymo pavyzdžių. Kartą jai kolegė pasakė: „Už tai, kad mylėčiau vaikus, man niekas nemoka. Man moka už pamokas, kurias vaikai privalo išmokti. Aš turiu juos mokyti, o jie – mokyti. Štai ir viskas.“ Mokytojos Ritos pastebėjimą, kad vaikai nesimoko iš tų, kurių nemėgsta, jos kolegė pavadino nesąmone. Tuomet R.Pierson ir tarė: „Užjaučiu tave, brangioji, nes darbo metai mokykloje tau atrodys sunkūs ir begaliniai.“ Pasak jos, po kelerių metų kolegė prisipažino, kad šie žodžiai buvo pranašiški.

Galima ir išmokti

Pasak mokytojos, daug žmonių mano, jog gebėjimas kurti ir palaikyti gerus santykius yra įgimtas. „Tačiau man atrodo, jog santykiams labai padeda ir paprasti, nesunkiai išmokstami dalykai, pavyzdžiui, atsiprašymas, – sako Rita. – Paprašykite vaiko, kad jis jums atleistų, ir jis bus jūsų.“

Mokytoja Rita pasakoja, jog, kartą pravedusi pamoką apie proporcijas, ji žvilgtelėjo į metodinę literatūrą ir suprato, jog aiškino vaikams visiškai ne taip, kaip reikėtų. Mat matematika, anot mokytojos, nepaisant papildomų pastangų dar netapo viena iš jos stipriausių kompetencijų. Todėl kitą dieną atėjusi į klasę ji mokiniams pasakė, jog nori atsiprašyti, nes praėjusioje pamokoje apie proporcijas aiškino visai ne taip, kaip reikėtų. „Ir dėl to aš labai gailiuosi“, – tarė pedagogė. „Viskas gerai, tamsta mokytoja. Jūs buvote taip įnikusi į temos aiškinimą, kad mes net nebandėme jūsų taisyti“, – atsakė jai mokiniai.

Rita pasakoja, jog dažnai verkdamas, kai jai tekdavo dirbti labai silpnose ir moky-musi nesidominčiose klasėse. Ji savęs vis klausinėdavo, kaip pasiekti, kad vaikų žinios per mokslo metus taptų bent jau patenkinamos. Toks uždavinys atrodė neįtikėtinai sunkus, nes ji suprato, jog patraukti prie mokslų vaikus galima tik privertus juos labiau pasitikėti savimi.

R.Pierson

Mes – išrinktieji!

Vienu metu mokytojai toptelėjo puiki idėja – savo mokiniams ji tarė: „Jūs esate išrinktieji, nes patekote į mano klasę. Aš – geriausia mokytoja, o jūs – geriausi mokiniai. Į vieną klasę mus suvedė apvaizda ir mes visiems parodysime, ko esame verti!“

„Ką jūs sakote?“ – neslėpdamas ironijos nusistebėjo vienas mokinytis. „Aš kalbu tiesą, – nepaisydama šaipūno ir toliau tvirtino mokytoja. – Ir mes turime visiems parodyti, kas tokie esame. Pradėkime nuo mokyklos – kai po pamokos išeisite į koridorių, visi į jus atkreips dėmesį, todėl jums nevalia triukšmauti. Vaikščioti privalote išdidžiai.“ Mokytoja Rita vaikams sukūrė ir skanduotę: „Aš – asmenybė! Asmenybė buvau ateidamas į šią mokyklą, dar geresne asmenybe tapsiu ją baigęs. Aš – galingas! Aš – stiprus! Aš esu vertas išsilavinimo, kurį gaunu šioje mokykloje. Tačiau man dar reikia daug ką padaryti, daug ką patirti ir daug vietų aplankyti.“

Pasak mokytojos, netrukus viskas ėmė

keistis – vaikai ėmė daugiau mokytis, o į jos paraginimus reaguodavo jau be ironijos.

„Tai, ką kartoji pakankamai dažnai, tampa tavo dalimi“, – tikina pedagogė.

Mokytoja Rita pasakoja, jog kartą paruošė kontrolinį darbą, kuriame buvo 20 klausimų. Vienas mokinytis į 18 klausimų atsakė neteisingai. Jo darbą mokytoja įvertino dvejeta, o šalia pažymio nupiešė besišypsantį veiduką. Kai vaikas paklausė, ką reiškia toks darbo įvertinimas, jam buvo paaiškinta: „Tai reiškia, jog tu esi laimės kūdikis – teisingai atsakei į du klausimus, o juk galėjai nežinoti nė vieno atsakymo. Kai mes kartu ištaisysime tavo darbo klaidas, tu pasieksi dar geresnių rezultatų.“ Ir vaikas pripažino: „Taip, aš pasieksiu!“

„Juk „–18“ atima viltį, o „+2“ rodo, kad viskas yra ne taip jau ir blogai“, – šypso-si mokytoja.

Mokytojas – vaiko atrama

Rita pasakoja, jog daug metų ji stebėjo, kaip ilgai jos motina taiso vaikų rašto

darbus, kaip eina į mokinių namus ir kalbasi su tėvais, kaip perka sausainius, šukas ir muilą, kuriuos paskui išdalina alkaniams, o neretai ir smirdintiems mokiniams. „Mokinį, nuo kurio sklinda nemalonas kvapas, labai sunku ko nors išmokyti, o ir vaikai vieni kitiems kartais būna labai žiaurūs“, – sako mokytoja.

Kai motina išėjo į pensiją, Rita matė, kaip pas ją ateidavo jos buvę mokiniai. Jie dėkodavo, kad mokytoja privertė juos pajusti savo vertę, todėl jiems pavyko pakeisti ir savo gyvenimą. „Širdies gilumoje mes žinojome, jog nesame tos asmenybės, apie kurias jūs kalbėdavote, bet dabar aš noriu, kad pamatytumėte, koks aš tapau“, – dažnai sakydavo buvę ugdytiniai.

O kai 92 metų sulaukusi Ritos motina mirė, į jos laidotuves atėjo galybė žmonių. Rita verkė, tačiau ne tiek dėl motinos mirties, kiek dėl jos palikimo – santykių, kurie niekada nemiršta.

Mokytoja R.Pierson tikina, jog mes turėtume būti kantrūs ir kurti geresnius tarpusavio santykius. Pasak jos, „sunkūs“ vaikai klasėje atsiranda ne be priežasties. „Jie atsiranda tam, kad mes vėl ir vėl grįztume prie amžinosios žmogiškųjų santykių problemos, iš naujo apmąstytume mokytojo ir mokinio santykių svarbą ir kurtume geresnį tarpusavio ryšį.“

Mokytoja įsitikinusi, jog apie tai, kad ne visi mokiniai mokytojai vienodai patinka, vaikai neturėtų žinoti. „Mokytojas – didis aktorius, – sako R.Pierson. – Jis eina į darbą ir tada, kai to visai nenori, ir laikosi taisyklių, kurių prasmės kiti nemato. Jis moko bet kokiomis aplinkybėmis. Jis moko, nes tai yra jo pašaukimas.“

Pasak R.Pierson, mokymasis turi būti džiaugsmingas. „Koks nuostabus būtų mūsų pasaulis, jei kiekvienas vaikas nebijotų rizikuoti, laisvai mąstyti ir turėtų tvirtą atramą, – sako mokytoja. – Jos yra vertas kiekvienas vaikas, ir ta atrama – tai suaugęs žmogus, kuris niekada jo neišsižadės, supras santykių svarbą ir parodys, kaip tapti geresniam.“

Pedagogė tvirtina, jog ši mokytojų misija yra labai sudėtinga, tačiau įvykdoma. „Nes mes – mokytojai. Mes gimėme tam, kad pasaulis būtų geresnis“, – tikina R.Pierson.

Pagal mokytojos **Ritos PIERSON** kalbą

TED konferencijoje

parengė **Vytautas STRAZDAS**

Šiuolaikinė pamoka

Ant mokytojos stalo – telefonuose įjungti diktofonai... Tai Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos lietuvių kalbos mokytojos ekspertės **Reginos Dilienės** pamoka. „Beje, pamokos tema – sveikinimo kalba, todėl perskačiau gražią sveikinimo kalbą iš naujausio vadovėlio“, – dalijasi pedagogė, savo darbe su moksleiviais išnaudojanti įvairias modernių technologijų galimybes.

R.Pauliukaitienė: kiekvienas vaikas – ypatinga Dievo dovana

Regina JASUKAITIENĖ,

Kauno r. Garliavos Adomo Mitkaus vidurinės mokyklos mokytoja

Mintis pasikalbėti su savo kolege, Garliavos Adomo Mitkaus vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytoja metodininke Rita PAULIUKAITIENE man kilo per gimtosios kalbos įskaitą. Abi vertinome 10 klasės mokinių lietuvių kalbos žinias, mokėjimą taisyklingai kalbėti, papasakoti pasirinkta ir iš anksto pasirengta (tokie kalbėjimo įskaitos reikalavimai) tema. Mokinys patikrinimo metu turi parodyti savo išprusimą, apsiskaitymą, puoselėjamas vertybes. Prisipažinsiu, mane gerokai nustebino šios, vadinamos silpna, klasės mokinių atsakinėjimas. Tikėjausi atmintinai iškalto, trafaretiško, vienodai nuobodaus mokinių monologo, mokytojos jau išklauso, suredaguoto, sudėlioto iš anksto. Maloniai nustebau patyrusi, kaip galima įskaitą paversti mokytojo ir mokinio pašnekesiu apie kultūrą, literatūrą, apie atjautą artimajam.

Daugelis Jūsų auklėtinių ir mokinių yra atėję iš socialiai remtinų, kai kurie – iš įvairias netekts patyrusių šeimų. Kaip Jūs, gerbiama Rita, „atspėjote“, ko reikia būtent šitai klasei? Kaip Jums pavyko įskiepyti savo mokiniams šias dorovines, vertybines nuostatas?

Auklėti šią klasę man buvo paskirta prieš 6 metus, bet laikas praskriejo taip greitai, jog net nesuvokiu, iš kurgi atsirado šie subrendę, geraširdžiai jaunuoliai, kasdien dovanojantys kūrybišką bendravimo šventę. Atsimenu, „paskyrė“ man juos Rugsėjo 1-osios išvakarėse, apie vidudienį. Po valandos į klasę užsuko viena mama pasiteirauti, ar čia būsianti 5b. Klasė po remonto dar kvėpėjo dažais, ruošiausi pirmajam susitikimui su naujaisiais auklėtiniais, ir ta mama, kiek pabendravusi, išėjo šypsodamasi. Nudžiugau, ir mokslo metų pradžios šventė kitą dieną buvo labai šilta.

Mes susidraugavome iš karto, o paskui, kaip ir kiekvienoje šeimoje, buvo visko. Ypač paauglystėje. Bet mokėmės vieni kitiems atleisti, saugoti savo lizdą, aiškintis santykius pagal sąžinę, Dievo įsakymus, ypač pagal tą svarbiausiąjį – mylėti savo artimą kaip pats save.

Kiekvieno asmens orumo gerbimas, dalykiškumas ir, be abejo, humoro jausmas – tai mūsų siekiamybė. Mano mama ilgą „pamokslų“ man irgi neskaitydavo: ji tiesiog dirbo, ruošė šventes, lankė artimųjų kapelius ir visur mus, vaikus, drauge vedėsi. Tą per šimtmečius puoselėtą šeimyniškumo ir šeimnininko (atsakingą) požiūrį į gyvenimą stengiausi įdiegti ir savo auklėtiniais, o kadangi tą patį darė ir jų tėvai, mums visiems pavyko.

Kaip šią Jūsų „metodiką“ priėmė patys mokiniai?

Klasėje yra beveik dvigubai daugiau berniukų negu mergaičių, todėl „nepamirštu“, kad vaikams reikia judėti. Sporto renginius, varžybas maniškiai mėgsta labiausiai – šioje srityje jie yra vieni iš mokyklos lyderių. Pasiekusiuosius įvairių laimėjimų visada pasveikinu ir klasėje prie mergaičių. Na, o mergaitės daugiau skaito. Į Kauno rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje vykstančius renginius veduosi visus nuo 5 klasės. Ir jiems patinka, nes atsiduriame kitoje aplinkoje, bendraujame su įvairių sričių profesionalais, ten vaikų nekamuoja tos nemtos nosinės raidės ir kableliai – ten jie gali atsiverti. Arba kasmetinės kelionės į Garliavos žydų kapines, Gedulo ir vilties dienos minėjimai, išvykos, skirtos Antrojo pasaulinio karo aukoms atminti, dalyvavimas drauge Šventose mišiose, kelionės po Lietuvą... Gaila, bet liks dar daug neaplankytų vietų, nepapasakotų istorijų apie įvairiaspalvius žmonių likimus.

Kas Jums teikė kantrybės ir stiprybės nenumoti ranka į šiuos silpniau besimokančius, menkesnius gabumų vaikus, o ištisus šešerius metus kartu keliauti, eiti į kultūrinius renginius, pratinti juos prie knygos? Juk daug lengviau būtų buvę pasiteisinti, kad iš jų nieko doro nenulipdyti?

Kiekvienas vaikas mums, visiems suaugusiems, yra ypatinga Dievo dovana. Tik reikia prašyti jėgų, kad užtektų meilės būti su jais, vesti, ištiesti ranką suklupusiam, gerbti jį ir kantriai mokyti mylėti – būti atsakingam.

Mokytoja **Rita Pauliukaitienė** – aktyvi visuomenininkė, kūrėja, išleidusi net keletą knygelių vaikams. Domisi istorija, kraštotyra, pirmoji susidomėjo buvusio mūsų mokyklos direktoriaus Adomo Mitkaus – politinio kalinio (į tremtį buvo išvežta ir jo žmona su dviem mažametėmis dukrelėmis), sušaudyto sovietiniuose lageriuose, istorija. Jos kabinetas pavadintas A.Mitkaus vardu.

Akivaizdu, kad pasitvirtino Jūsų darbo metodas: per aktyvų pačių mokinių dalyvavimą renginiuose, per patirtį bendraujant skiepyti ir kultūrinės, ir dorines vertybes. Kuo Jus pačią praturtino ši klasė? Ar teko ir nusivilti?

Nesu nusivylusi nė vienu suaugusiuoju, o juolab vaiku. Niekada nesijaučiu vieniša, visada, kai reikia, kas nors ateina į pagalbą. Net po linksmiausios šventės vienas auklėtinis visada pasilikdavo iki pat pabaigos tvarkyti klasę, ir pamažu tokių vaikų daugėjo.

Ar neskaudu, kad Jūsų auklėtiniai nebegali tęsti mokslo savo mokykloje (nuo kitų metų A.Mitkaus vidurinė tampa dešimtmete)?

Atsisveikinti su mokiniiais visada sunku, nes jie yra didelė mano gyvenimo dalis. Džiaugiuosi ir dėkoju už buvusias bendravimo valandas, linkiu jiems atsakomybės ir pasirinkimo džiaugsmo kelyje.

Ačiū už nuoširdumą.

➤ MOKYKLOSE

Dovana-paroda „Vieno bato istorija“

Panevėžio „Žemynos“ pagrindinėje mokykloje atidaryta Panevėžio prekybos ir paslaugų verslo mokyklos floristo specialybės mokinių (mokytojos Vida Čereškevičienė ir Nona Tamošiūnienė) darbų paroda „Vieno bato istorija“. Parodoje puikuojasi iš šieno, šiaudų, beržo tošies, samanų, smilgų sukurti įvairiausi batai, puošti riešutais, žieve, kerpėmis, šakelėmis, džiovintomis uogomis ir kita gamtine medžiaga. „Tiek mūsų mokyklos mokiniai, tiek mokytojai susidomėję apžiūrėjo parodoje eksponuojamus darbus. Pradinukai net pasakėles apie pasirinkto bato istoriją bandė kurti. Yra kuo pasigrožėti, iš ko pasimokyti, kas yra grožis ir kaip jis kuriamas“, – rašo „Dialogui“ Panevėžio „Žemynos“ pagrindinės mokyklos mokytoja Aušra Vaitkienė.

■ Panevėžio „Žemynos“ pagrindinėje mokykloje atidaryta Panevėžio prekybos ir paslaugų verslo mokyklos floristo specialybės mokinių (mokytojos V.Čereškevičienė ir N.Tamošiūnienė) darbų paroda „Vieno bato istorija“.

Pradinukai net pasakėles apie pasirinkto bato istoriją bandė kurti. Yra kuo pasigrožėti, iš ko pasimokyti, kas yra grožis ir kaip jis kuriamas“, – rašo „Dialogui“ Panevėžio „Žemynos“ pagrindinės mokyklos mokytoja Aušra Vaitkienė.

➤ KONFERENCIJOS

M.Lukšienės pedagoginiai skaitymai „Revuonoje“

Taip pavadinta konferencija, skirta daktarės Meilės Lukšienės gimimo šimtmečiui paminėti, įvyko Prienų „Revuonos“ vidurinėje mokykloje. Joje, be renginio šeiminių, dalyvavo Prienų „Žiburio“ gimnazijos istorijos mokytojos, ŠMM Strateginių programų biuro vedėjo pavaduotoja dr. R.Dukynaitė.

„Istorijos mokytoja I.Vincekienė apžvelgė mokslininkės gyvenimo kelią nuo ištakų (šeimos, vaikystės...) iki žmogiškosios ir mokslinės brandos. Istorijos mokytojas R.Vilčinskas pranešime pabandė atsakyti į klausimą, ar turime tautinę mokyklą: apžvelgęs lietuviškos mokyklos ketvirčio amžiaus ieškojimų ir reformų kelią, pranešėjas buvo linkęs klausuką minėto klausimo gale palikti. „Žiburio“ gimnazijos istorijos mokytoja V.Juodsnukenė savo pranešime pabrėžė, kad M.Lukšienės mokyklos vizijoje didžiulis dėmesys skirtas kultūrai, siekiant, kad mokykla ugdytų ne tik jos vartotoją, bet ir kūrėją...“ – dalijasi konferencijos idėjos sumanytoja direktorės pavaduotoja ugdymui Rasa Alaburdiienė ir jau minėtas mokytojas Romas Vilčinskas. Kaip labai įdomų, turiningą ir verčiantį susimąstyti informacijos autoriai apibūdina dr. R.Dukynaitės pranešimą: „jame asmeniniai, labai žmogiški pranešėjos atsiminimai apie susitikimus su Meile Lukšiene organiškai susieti su šiandienos pedagoginėmis problemomis, visa tai iliustruota mokslinių tyrimų medžiaga, argumentuota ir pateikta labai įtaigiai, emociškai...“

Geros pamokos receptų beiėškant

Alytaus Panemunės pagrindinėje mokykloje organizuota Alytaus miesto ir rajono bendrojo ugdymo įstaigų pradinų klasių mokytojų konferencija „Gera pamoka – kūrybingo mokytojo tikslas ir siekiamybė“, – praneša mokytojos Daiva Andrulėvičienė ir Sigita Gudaitienė. Pasak informacijos autorių, konferencijos dalyviai susipažino su sėkmingos pedagoginės praktikos pavyzdžiais organizuojant pamokas: mokymo ir mokymosi stiliais, mokinių vertinimo ir įšivertinimo būdais, aktyviaisiais mokymo(si) metodais, kurie skatina aiškinimąsi, tyrinėjimą, interpretavimą, problemų sprendimą, projektavimą, mokinių mokymosi motyvaciją ir kūrybą. Sužinojo apie naudingas darbui ir mokymui(si) internetines svetaines.

KLAUSIATE? ATSAKOME!

Kaip dirbti, kai neturi pamokų?

Vieną dieną per savaitę neturiu pamokų. Tačiau ir tada mokyklos direktorius reikalauja dalyvauti posėdžiuose, susirinkimuose bei kituose renginiuose, kuriuose esu atsakinga už mokinių saugumą. Ar tikrai ši diena vadinama metodine? Ar teismus direktorius reikalaudamas dirbti su ugdymo metodika nesusijusius ir nemokamus darbus?

Vadovaujantis Darbo kodekso (DK) 147 str. 1 dalimi, kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisykles, kurias tvirtina administracija, suderinusi su įmone, įstaiga, organizacijos darbuotojų atstovais arba kolektyvinėje sutartyje nustatyta tvarka. DK 147 str. 7 d. taip pat numato, kad darbuotojams, kurie pagal atliekamą darbo funkciją savo darbo laiką visiškai ar iš dalies tvarko savo nuožiūra, darbo laiko apskaitos taisykles nustato darbdavys.

Vadinasi, į klausimą, kaip mokytojas privalo dirbti dienomis, kai neturi pamokų, turi atsakyti mokyklos darbo tvarkos taisyklės arba kolektyvinė sutartis. Jei tokio atsakymo minėtuose dokumentuose nėra, reikėtų kreiptis į savo atstovus (profesinę mokytojų organizaciją ar darbo tarybą), kad jie inicijuotų nekontaktinių valandų reglamentavimą kolektyvinėje sutartyje ar darbo tvarkos taisyklėse.

Nei DK, nei kiti darbo santykius reglamentuojantys teisės aktai nenustato, kurioje vietoje ir kuriuo savaitės laiku mokytojas turi dirbti per nekontaktines darbo valandas.

Ar magistrams privalomas 4 metų darbo stažas?

Ar mokytojams, turintiems magistro laipsnį ir norintiems įgyti vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją, yra privalomas 4 metų pedagoginio darbo stažas? Girdėjau, kad toks apribojimas jiems netaikomas, tačiau tai patvirtinančio dokumento niekur nepavyko rasti.

Vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-3216 (2008 11 24) patvirtintų Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatų 8 punktu, vyresniojo mokytojo ar vyresniojo pagalbos mokiniui specialisto kvalifikacinė kategorija gali būti suteikiama asmeniui, įgijusiam aukštąjį ar aukštesnįjį (specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą, pedagogo kvalifikaciją (neformaliojo švietimo ar profesijos mokytojiui – išklausiui Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių-psichologinių žinių kursą; socialiniam pedagogui, turinčiam socialinio pedagogo kvalifikaciją ar socialinio darbuotojo ir pedagogo kvalifikacijas arba išklausiui Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtintą kompleksinę socialinės pedagogikos teorijos ir metodikos žinių kursą), turinčiam ne mažesnę kaip ketverių paskutinių metų dalyko mokymo (pareigybės) darbo stažą, gebančiam gerai organizuoti ir analizuoti ugdymo, mokymo ir mokymosi procesą, nuolat atnaujinančiam savo žinias, aktyviai dalyvaujančiam metodinėje veikloje, skleidžiančiam savo gerąją pedagoginio darbo patirtį institucijoje.

Išimties, kad ketverių paskutinių metų dalyko mokymo (pareigybės) darbo stažo nereikia magistro studijas baigusiam ir vyresniojo mokytojo kategoriją norinčiam gauti mokytojiui, atestacijos nuostatai nenumato.

Kaip teisingai nutraukti darbo sutartį?

Noriu nutraukti darbo sutartį, tačiau bijau, kad darbdavys manęs lengvai nepaleis. Kaip atlikti šią procedūrą, kad nekiltų komplikacijų?

Bene paprasčiausias Darbo kodekse (DK) numatytas būdas – darbo sutarties nutraukimas darbuotojo pareiškimu (DK 127 str. 1 dalis). Minėta nuostata numato, kad darbuotojas turi teisę nutraukti neterminuotą, taip pat ir terminuotą darbo sutartį iki jos termino pabaigos, apie tai raštu išpėjęs darbdavį ne vėliau kaip prieš keturiolika darbo dienų. Kolektyvinėje sutartyje gali būti nustatytas ir kitoks išpėjimo terminas, bet jis negali viršyti vieno mėnesio. Išpėjimo terminui pasibaigus, darbuotojas turi teisę nutraukti darbą, o darbdavys privalo įforminti darbo sutarties nutraukimą ir atsiskaityti su darbuotoju.

Tai reiškia, kad darbuotojas gali parašyti, kad nori būti atleistas, ir nenurodyti jokių priežasčių. Tačiau reikėtų pasilikti sau įrodymą, kad darbdavys tokį prašymą gavo. Be to, įteikus prašymą negalima sėdėti namuose, reikia ir toliau eiti į darbą dar keturiolika dienų, jeigu su darbdaviu nesusitarta kitaip. Jeigu praėjus keturiolikai dienų darbdavys įsakymo atleisti iš darbo vis viena nepasirašo, galima į darbą nebeiti. Tokiu atveju teismas įpareigos darbdavį įforminti atleidimą iš darbo.

Dar vienas būdas išsiskirti su darbdaviu – nutraukti darbo sutartį šalių susitarimu (DK 125 str.). Pastaroji įstatymo norma teigia, kad viena darbo sutarties šalis gali raštu pasiūlyti kitai šaliai nutraukti darbo sutartį šalių susitarimu. Jei ši sutinka su pasiūlymu, per septynias dienas turi apie tai pranešti šaliai, pateikusiai pasiūlymą nutraukti darbo sutartį. Sutarusios nutraukti sutartį, šalys sudaro raštišką susitarimą dėl sutarties nutraukimo. Susitarime numatoma, nuo kurio laiko sutartis nutraukiama, ir kitos sutarties nutraukimo sąlygos (kompensacijų, nepanaudotų atostogų suteikimo ir kt.). Jei antroji šalis per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą laiką nepraneša, kad sutinka nutraukti sutartį, laikoma, kad pasiūlymas nutraukti darbo sutartį šalių susitarimu yra atmestas.

Pažymėtina, jog susitarimas – tai dviejų asmenų tarpusavyje suderintas sprendimas, kai abu sutinka dėl tų pačių sąlygų. Jeigu darbuotojas parašo prašymą, kad jis nori išeiti iš darbo ir gauti šešių mėnesių kompensaciją, o darbdavys į tai atsako pasirašydamas įsakymą atleisti iš darbo pačiam prašant (apie jokiais išmokas ar kompensaciją net neminėdamas), tai čia šalių susitarimo nėra. Darbuotojas turėtų toliau tęsti darbą ir bandyti susitarti iš naujo.

Parengė Vytautas STRAZDAS

MOKYKLOSE

Margi Europos dienos įspūdžiai

■ 23 Garliavos Jonučių vidurinės klasės nuotaikingai pristatė skirtingas ES šalis.

● Kauno r. Garliavos Jonučių vidurinėje minint Europos dieną buvo organizuotas tarpklasinis konkursas „Mano Europa“. Tai buvo savotiška ekskursija po Europos Sąjungos šalis.

Istorijos mokytojas Stasys Ugenskas „Dialogui“ pasakoja: „Mokyklos fojė kabėjo ES vėliava, o televizoriaus ekrane keitėsi valstybių pavadinimai su jų istoriją, kultūrą, ekonomiką iliustruojančiais vaizdais. Pradėdamas konkursą Neformaliojo švietimo ir suaugusiųjų ugdymo skyriaus vedėjas, geografijos mokytojas V. Padriežas trumpai pristatė ES vienijimosi iniciatorių R. Šumaną, 1950 m. iškėlusį Europos integracijos idėją...“

23 klasės nuotaikingai ir informatyviai pristatė skirtingas ES šalis. Dalyvius vertino komisija. Dešimtakai – jie buvo gidai keliaujant po Šveicariją – priminė šveicariškus laikrodžius ir bankus, Maironio eilėraščių „Ežeras ant keturių kontonų“. Penktokai pastebėjo, kad Kroatijoje kaip ir Lietuvoje auginami linai. Septintokai į sceną atžygiavo nešini Latvijos vėliava ir valstybės herbu, o jų auklėtoja Z. Sylienė pristatymą pradėjo gražia latvių šneka. Belgijai atstovavę septintokai sugiedojo ES himną ir kaip tikri šeimininkai pažymėjo, kad šioje šalyje yra daug bendrijos įstaigų ir kad šalis garsėja gurmanų mėgstamu šokoladu. Aštuntokai atskleidė, kad Prancūzija garsi ne tik kaip meilės, šampano ir vynų šalis, bet ir kaip povandeninio laivo bei oro baliono išradėja. Aštuntokai pašoko sirtakį, pagal kurį visi pažino, kad jie pristato Graikiją. Italiją šeštokai parodė pasitelkę makareną ir picą. Dešimtakai Angliją pristatė per karališką šeimą ir britišką juodą arbatą su sausainiais. Olandijos nacionaliniais drabužiais apsirengę penktokai priminė atstovaujantys gėlių ir skanių sūrių kraštui. Vengrijos gidai supažindino su nuostabia šios šalies gamta, nepamiršdami, kad garsiojo Balatono ežero vidutinis gylis yra apie 3 m, o nacionalinis patiekalas – guliašas. „O vos įžengus 5 c klasei daugelis suprato, kad bus pristatoma Vokietija: klasė atvairavo „Audi“ markės automobilio maketą, visi atrodė tarsi uniformuoti, itin tvarkingi ir drausmingi. Komisijai įteikdami šios šalies nacionalinį patiekalą – dešreles su raugintais kopūstais sakė, kad jas valgyti reikia užgeriant alumi, bet, kadangi jie tik penktokėliai, pasiūlė užsigerti pienu...“ – pasakoja S. Ugenskas.

● Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos bendruomenė Europos dieną paminėjo smagia pažintine popiete „Mes – europiečiai“. Visų kalbų, kurių galima mokytis šioje mokykloje, atstovai, papuošę stalus šalies, kuriai ruošėsi atstovauti, vėliavėlėmis ir nacionaliniais patiekalais. Pristatymai buvo įvairiausi: vieni šoko ar dainavo, kiti pasakojo apie įspūdingiausias šalies vietas, kultūrą, papročius, treči vaidino... Svarbiausia, kad pristatymai vyko ne lietuvių kalba, todėl visi turėjo galimybę išgirsti gyvai skambančias prancūzų, švedų, vokiečių, rusų, anglų kalbas. Neatsilikio ir Lietuvai atstovavę gimnazijos tautinių šokių kolektyvas, – praneša Irena Kiltanavičienė.

Paimk mane, mama, už rankos...

Mama yra vienintelė. Ją apkabinti, pamatyti ypač norisi, kai esi priverstas gyventi atskirai. Todėl Vėliučionių vaikų socializacijos centras sugalvojo Motinos dienos progą sukviesti visas mamas, vaikų globėjus, giminaičius, artimuosius į vieną didelę, bendrą šventę. Visi ta proga centre apsilankiusieji pamatė, kaip mes gyvename, sportuojame, pramogaujame, mokomės, dirbame. Gera nuteikė vaikų ir muzikos mokytojo traukiamos visiems žinomos gražiausios dainos mamai: „Žibuoklėm pražydo“, „Paimk mane, mama, už rankos“, „Tu nežiūrėk, mama, pro langą“ ir kt. Vaikai mamoms dovanojo savo padarytas popierines gėles, skyrė gražiausius žodžius ir eilėraščius, rodė savo sukurtą filmuką apie gyvenimą centre. Ypač visus sugraudino Vadimo parašytas ir perskaitytas laiškas mamai: jis ne vienai motinai išspaudė ašarą.

Vėliučionių vaikų socializacijos centras yra vienas iš šešių socializacijos centrų Lietuvoje. Čia gyvena ir mokosi 40 vaikų, padariusių administracinių teisės pažeidimų požymių, nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčias veikas.

Marius LABANAUSKAS

Vaikščiojimo nauda

Ne visi žino dar vieną vaikščiojimo privalumą.

Eini sau jaunatviškai nusiteikęs, moterys tokios gražios, siela pakylėta...

O įlipi į mikriuką – vairuotojas ima ir paklausia: „Jums pilną ar pusę?“ Streso visam pusdieniui!

Kęstutis MILIAUSKAS

Verti deimantinio medalio

Ilzė BUTKUTĖ

Darbas su vaikais ir su mokytojais buvo viena didingiausių mano patirčių, – sutikau žmones, kurių gal niekad nebūčiau sutikusi, dariau dalykus, kurių gal niekad nebūčiau dariusi, pamačiau vietų, į kurias gal nebūčiau užklydusi, stebėjau reiškinius, apie kuriuos nesapnavau – vykstančius klasėje, bendruomenėje ir – žinoma, juos jutau stipriausiai, – savyje.

Gyvenimas mane suvedė su neeiliniais žmonėmis ir dovanų nekasdienių, prasmingų patirčių – vienos buvo sukrečiančios, kitos smagios, trečios alinančios ir keliančios didžiulį stresą, ketvirtos ugdančios, nors ir žlugdančios, – ir visos patirtys augino manyje didelį dėkingumą gyvenimui, nes su kiekvienu atvykimu į mokyklą nuo manęs tarsi nusimesdavo kažkoks lukštas – baimės, netikrumo, paviršutiniškumo, nepasitikėjimo nei savimi, nei kitais, nei gyvenimo vyksmu.

Vakar, po dviejų dienų Pakruojo rajone, kur su Aurelija ir vaikais surengėme projekto uždarymo šventę, o su mokytojais – diskusiją ir kūrybiško ugdymo seminarėlį, grįžusi namo norėjau ir juoktis, ir verkti, ir miegoti, ir šokinėti, ir viskas netilpo many, ir tuo pat metu viskas buvo kaip čia buvę.

Vienaip ar kitaip, aš dar grįšiu į Lietuvos mokyklas. Gal vieną dieną važinėsiu po jas ir rengsiu kūrybinio rašymo dirbtuves, gal kada nors vaikams darysiu *koučingą*, mėgindama pakelti jų savivertę ir įkvėpti gyventi drąsiau, plačiau, įdomiau. Dar nežinau. Tačiau tie žmonės kurs Lietuvą po dešim-

ties, dvidešimties, trisdešimties metų, ir jei vaikai bus pamiršti, atstumti, Lietuva bus lygiai tokia pat.

O mėtomi ir vėtomi nesibaigiančių švietimo reformų, ujami girtaujančių ar tiesiog abejingų tėvų, vaikai atspirtį ir

padrąšinimą randa tik mokytojuose. Jų, aišku, yra labai įvairių, tačiau tie, kuriuos teko sutikti man, yra verti, kaip Aurelija pasakė, net ne auksinio, o deimantinio medalio.

Ačiū jiems.

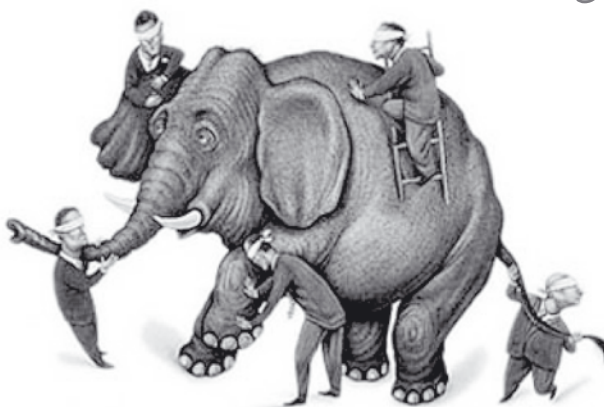
➤ **ŽVILGSNIS IŠ ŠALIES**

Devintoji įžvalga: APIE EGZAMINŲ DRAMBLĮ

gis. Tai galima būtų laikyti nuoroda į brandos egzaminus. Bet dabartiniai lietuviški VBE „sujaukti“ – jie neatitinka ugdymo programos, pagal kurią abiturientas mokėsi. Bendrasis kursas, kuris yra savarankiška ir pilnavertė mokojo dalyko programa, visiškai nuvertintas ir egzamine jo įsisavinimas tikrinamas išimtinai lengvais uždaviniais ar klausimais (nesuprantu, kodėl šiame kurse negali būti sunkesnių ar bent vidutinio sunkumo klausimų?). Moksleivis gali sėkmingai išlaikyti dabartinį VBE neatsakęs nė į vieną klausimą iš dalyko programos, pagal kurią mokėsi. Tad toks egzaminas, tapęs privalomu, tikrai netaps panacėja. Reikėtų jį vėl stipriai keisti, atskirti pagal ugdymo programas – oi... – ir vėl susidurti su problema, kaip palyginti dviejų to paties mokomojo dalyko, bet skirtingų programų egzaminų rezultatus atrankai į aukštąsias mokyklas.

Gegužės diskusija vyko lyg ir priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas kontekste. Tad gal diskutuojantieji mąstė apie privalomą stojamąjį egzaminą? Vienodą visiems stojantiesiems? Bet tada jį laikytų tik tie kandidatai, kurie pageidautų stoti į aukštąsias mokyklas. Tokio egzaminio pedagoginė vertė stipriai sumažėtų (ir net nežinau, ar galima jį būtų vadinti „privalomu“). Tai būtų tik dar vienas bendras reikalavimas stojantiesiems.

Tačiau kaip jūs įsivaizduojate vieną matematikos egzaminą visoms studijų kryptims ir programoms? Juk pageidavimai žinoti matematiką istorijos, užsienio kalbų, fizikos ar inžinerijos studijų programose tikrai skiriasi. Tada toks privalomas egzaminas netiesiogiai verstų visus abiturientus rinktis išpėstinį ugdymo programos kursą, siekiant kaip galima aukštesnių egzaminų rezultatų ir tuo pačiu daugiau šansų įstoti į trokštamą studijų programą. Bendras ugdymo programos kursas liktų tik tiems, kurie negalvoja apie tolesnes studijas Lietuvos aukštosiose mokyklose. Įvedus kelių lygių matematikos egzaminą reikėtų spręsti jų rezultatų palyginimo problemą arba versti stojantįjį laikyti kelis matematikos egzaminus (pagal jo

pasirinktų studijų sąrašą). Ar mūsų švietimo sistema tikrai to siekia?

Paskutinėje spaudos konferencijoje gegužės 10 d. ministras D.Pavalkis aiškina: „Mes tik vadiname šį egzaminą matematikos egzaminu. Reikėtų pakeisti šiek tiek programas, kad į matematikos sampratą įeitų informatikos, logikos, tikimybių elementai.“

Ką reiškia „mes“ angliškame kontekste, žinau gerai – tai arba Jos Didenybė Karalienė Elžbieta II, arba Švietimo ir mokslo ministerija (MES – *Ministry of Education and Science*). Reikėtų spėti, ką tai reiškia Lietuvoje (juk anksčiau tokias naujienas pirmiausia svarstydavo Bendrojo ugdymo taryba, Egzaminų taryba...). Tačiau ne tai svarbiausia.

Šį kartą labiau neramina ta matematikos / nematematikos egzaminų samprata... Tai jau gal net ne egzaminų indiškas dramblys, o lietuviškas asilas...

Suprantu vyresniųjų argumentus: mes visi esame išlaikę ne vieną matematikos egzaminą ir... dar gyvi. Tad kodėl gi gailėti tų dabartinių abiturientų, juk jie ir taip daug geresnes sąlygas turi nei mes kažkada...

Tačiau gal nereikia „keršyti“ jaunimui? Gal nesistenkime tą dramblio problemą dabartiniame pliuralizmo kontekste spręsti trumpai: esą viskas priklauso nuo požiūrio – vienos tiesos nėra, kiekviena partija gali turėti savo tiesą... Pamėginkime profesionaliai suprasti diskusijos objektą ir galimų sprendimų pasekmes ne tik artimiausiam laikotarpiui iki kitų rinkimų.

Algirdas ZABULIONIS,
švietimo konsultantas*

Dirbdamas Indijoje girdėjau alegorinį pasakojimą apie aklius išminčius ir dramblių. Išminčiai, niekada nematę dramblio, norėjo suprasti, kas jis iš esmės yra. Vienam, lietusiam straublį, atrodė, kad dramblys panašus į storą gyvatę; kitam, lietusiam koją, dramblys priminė galingą koloną; trečiam, lietusiam aštrią iltį, dramblys buvo panašus į ietį; ketvirtam, lietusiam ausį, – į lotoso lapą ir t. t.

Kažkas panašaus dabar vyksta Lietuvoje – visi kalba apie egzaminų dramblių. Tai tikrai karšta tema kiekvieną pavasarį. Tik šį kartą pokalbio temų daugiau: ne tik – tradiciškai – lietuvių kalbos egzaminas, bet ir naujas vertinimo būdas bei paskutinė idėja – didesnis privalomų egzaminų skaičius. ŠMM kolegija šį klausimą jau svarstė, bet, kaip teigia ministras D.Pavalkis, „galutinis sprendimas dar nepriimtas, tačiau panašu, kad privalomais netrukus taps ir užsienio kalbos, ir matematikos egzaminas“.

Tačiau ar tai neprimena to indiško pasakojimo situacijos, kai pasičiupus vieną dalį ar aspektą įsivaizduojama, jog „sučiupta“ visuma?

Apie kokius egzaminus kalbame? Juk jų yra keletas rūšių – brandos (kartais dar vadinami abitūros egzaminais, patvirtinantys sėkmingą bendrojo viduriniojo ugdymo programos baigimą) arba stojamieji (skirti stojančiųjų atrankai į šalies aukštąsias mokyklas). Brandos egzaminai paprastai atitinka ugdymo programą, pagal kurią abiturientas mokėsi (mūsų atveju tai būtų bendrasis arba išplėstinis kursas, o užsienio kalboms – A1, A2, B1 ar B2 kalbos mokėjimo lygiai). Stojamieji egzaminai turėtų pirmiausia atitikti studijų programos prioritetus, reikalavimus, kurie keliama sėkmingoms studijoms pasirinktoje srityje.

Tad apie kokius privalomus egzaminus dabar diskutuojama?

Ministerijos atstovai tvirtina, kad didinti privalomų egzaminų skaičių skatina krintantis moksleivių žinių ly-

*Jau dešimtmetis, kaip galiu sakyti – esu nepriklausomas švietimo konsultantas. Per tą laiką dirbau daugiau nei dvidešimtyje įvairių pasaulio šalių, mačiau tikrai daug švietimo reformų. Gal todėl ir į Lietuvos švietimo sistemos kaitos virą žiūriu truputį iš šono. Pirmiausia stengiuosi aiškintis ne kaip jie vyksta, bet suprasti, kur jie mus nuves, kokios buvo jų priežastys ir tikslai. Juk daugeliu atvejų kaitos žingsniai užgožia, pasidaro daug svarbesni už patį kelionės tikslą.

Tad noriu su „Dialogo“ skaitytojais pasidalyti savo įžvalgomis apie įvairius Lietuvos švietimo sistemos aspektus, kartais – netikėtus, kartais – kasdienes, ne tikėdamasis skaitytojų nustebinti, bet kviesdamas susimąstyti.

Bendrojo ugdymo taryba: tarimuisi ar pritarimui?

► Atkelta iš 1 p.

Tokia BUT sudarymo ir veiklos praktika įgyvendino 2003 metais į Švietimo įstatymą įrašytą nuostatą, jog valstybės švietimo savivaldos institucijos skatina visuomenės dalyvavimą formuojant švietimo politiką ir priimanant švietimo sprendimus.

Žinių apie Bendrojo ugdymo taryboje vykstančias diskusijas į viešumą patekdavo nedaug, tačiau panašu, kad jos vykdavo. Antai pareiškęs, jog nepritaria ministerijos siūlomoms reformoms ir neketina „būti priedanga ar širma tokiame reformos kelyje“, 2010 m. iš BUT atsistatydino Nacionalinės UNESCO komisijos pirmininkas Romas Pakalnis.

BUT nuostatai numato, jog ministrui tvirtinant naują tarybą turi būti pakeisti mažiausiai trys penktadaliai visų jos narių. Švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis šią nuostatą realizavo su kaupu – nepaliko nė vieno ankstesnėje taryboje dirbusio nario. Visuomeninių organizacijų atstovų naujoje BUT praktiškai nėra – nebent joms atstovauja Lietuvos matematikos mokytojų asociacijos prezidentė Regina Rudalevičienė. Tačiau kiti BUT nariai – ŠMM pareigūnai, jiems pavaldžių įstaigų vadovai, mokyklų direktoriai, mokytojai bei aukštųjų mokyklų pedagogai. Kitaip tariant, valstybinių institucijų, o ne visuomeninių organizacijų atstovai.

V.Stundys: BUT – ne politinių simpatikų susivienijimas

ŠMM Komunikacijos skyriaus vedėja Nomedą Barauskienė „Dialogą“ tikina, kad sudarydamas BUT švietimo ir mokslo ministras siekė įtraukti į švietimo politikos formavimą daugiau mokyklose dirbančių praktikų, kad taip jiems norima suteikti svaresnį vaidmenį priimanant švietimui svarbius sprendimus.

Tačiau valdančiajai Seimo daugumai oponuojantys politikai tokius BUT sudarymo principus vertina kitaip. „Dialogo“ paklaustas, ar tokią BUT misiją įsivaizdavo, kai Seimas svarstė ir tvirtino naujos redakcijos Švietimo įstatymą, praėjusios kadencijos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetui (ŠMKK) vadovavęs parlamentaras Valentinas Stundys sako, jog išeities pozicija buvusi paprasta – švietimas yra visuomenės savikūros būdas, jos inicijuojamas, prižiūrimas, diskutuojamas ir tobulinamas visuomenės raidos projektas. Politikos sėkmė – visuomenės dalyvavimas ir dalyvavimo reprezentatyvumas, jos asocijuotų struktūrų atstovavimas. „Akivaizdu, kad asocijuotos organizacijos yra didesnės profesionalų aprėpties, platesnio atstovavimo ir demokrati-

Žitos Šliogerienės nuotr.

nio sambūrio institucijos. Jose dera profesionalumas, atsakomybė ir susitarimai“, – įsitikinęs V.Stundys. Pasak parlamentarą, pasirenkant tik atskirus profesionalus, dominuoja politinės valios principas, vienasmeniškas pasirinkimas. Švelniai tariant, politinių simpatijų sunku išvengti.

„BUT negali būti politinių simpatikų susivienijimu – ji turi būti grindžiama reprezentatyviu atstovavimu“, – tikina Seimo narys. Pasak jo, ši valdančioji koalicija, kaip rodo ir kitų institucijų formavimo praktika, linkusi ne tiek į profesionalumą, kiek į lojaliųjų paiešką. „Būtų apmaudu, jei BUT taptų tik politinių manipuliacijų ir besąlygiškai ministerijos vadovybei pritariančiaja organizacija. BUT privalo būti bendrojo ugdymo politikos formavimo centras, atspindintis visuomenės dalyvavimo šiame procese įvairovę“, – „Dialogui“ sako V.Stundys.

G.Steponavičius: taryba suformuota apgailėtina

„Naujos sudėties BUT suformavimo būdas yra apgailėtinas. Taryba, turinti telkti visuomenės atstovus svarbiausiems švietimo klausimams aptarti, yra suformuota pagal visai priešingus kriterijus“, – dar griežčiau BUT sudėtį vertina jos nuostatus 2011 m. patvirtinęs buvęs švietimo ir mokslo ministras, parlamentaras G.Steponavičius. Pasak jo, BUT nebeliko daugelio autoritetingiausių švietimo bendruomenės atstovų.

G.Steponavičiaus nuomone, ministro noras įtraukti praktikus į švietimo politikos formavimą yra sveikintinas. Tačiau, – tikina parlamentaras, – įvairias visuomenines struktūras žmonės ir buriasi tam, kad jų lyderiai darytų įtaką politikai ir atspindėtų ne tik savo, bet ir mokyklų vadovų, tėvų ar moksleivių interesus. „Atsisakydama tokio formavimo principo ŠMM vadovybė aiškiai parodo, kad jai parankiau pažinčių ar partiškumo pagrindu suformuoti sau palankią struktūrą, kuri būtų nuolanki valdžios siūlomų sprendimų pritarėja. Tą jausmą sustiprina ir tai, kad taryboje trečdalis narių yra pačios ministerijos ar jai pavaldžių institucijų darbuotojai, o tarp jų – net dvi viceministres!“ – piktinasi Seimo ŠMKK narys. G.Steponavičius tikina, kad jo vadovavimo ministerijai laikais buvo sąmoningai laikomasi pozicijos į tarybą neskirti politikų ir ŠMM darbuotojų, nuoširdžiai manant, kad sutelkus skirtingų sričių žmones privalu jais pasitikėti ir gerbti tokios institucijos teisę turėti nepriklausomą ir kuo profesionalesnę nuomonę.

„Tad apibendrinamas galiu pasakyti, kad tai (dabartinė BUT, – *red. pastaba*) ŠMM tarimosi su savimi institucija ir dialogo su švietimo bendruomene imitacija“, – „Dialogui“ teigia G.Steponavičius.

Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

KONKURSAI

Vokiečių kalba smalsiems tiksluokams

Goethe's institute įvyko tarptautinio konkurso „Vokiečių kalba smalsiems tiksluokams“ nacionalinis finalas. Šešių geriausių projektų autoriai mugės forma pristatė savo darbus, kuriuos vertino kompetentinga komisija. Finalo nugalėtoja tapo Molėtų gimnazijos mokinė Barbora Dranseikaitė, pristatiusi savo projektą „Muzika prieš stresą“. Barbora puikiai pademonstravo savo oratorinius gebėjimus, vokiečių kalbos žinias ir kūrybiškumą, nuoširdžiai bendravo su komisijos nariais, atsakinėjo į klausimus, griežė smuiku.

Mokinė gavo pagrindinį prizą – stipendiją vasaros kursams Vokietijoje. Barbora dvi savaites tobulins vokiečių kalbos žinias ir mėgausis įdomia programa: aplankys įvairias tyrimų institucijas, universitetų laboratorijas, gamtos mokslų ir technikos muziejus, susipažins su nugalėtojais iš kitų šalių.

„Sveikiname Barborą ir linkime jai naujų idėjų bei jų įgyvendinimo naujuose projektuose“, – rašo „Dialogui“ Molėtų gimnazijos vokiečių kalbos mokytoja **Valentina Zapolskienė**.

■ Tarptautinio konkurso „Vokiečių kalba smalsiems tiksluokams“ nacionalinio finalo nugalėtoja Molėtų gimnazijos mokinė **B.Dranseikaitė** ir mokytoja **V.Zapolskienė**

Rūšiavimo aktyvistai

Šį pavasarį Lietuvos mokyklose „Žaliojo taško“ inicijuotoje nacionalinėje pakuočių rūšiavimo populiarinimo kampanijoje „Duok žai-bą! Rūšiuok“ nugalėjo daugiausia kūrybingų darbų atsiuntę Vilkaviškio pagrindinės mokyklos aštuntokai ir Kauno Kovo 11-osios vidurinės penktokai. Jie savo mokykloms iškovojo nuotaikingus pagrindinius konkurso prizus – du grupės DAR koncertus.

Iš viso konkurse dalyvavo per 50 klasių iš 19-os Lietuvos miestų mokyklų. Konkursui atsiųsta 5000 nuotraukų ir per 1000 videoįrašų, kuriuose moksleiviai įamžinti propaguojantys rūšiavimą savo mieste, gyvenvietėje, gatvėje ar name.

Be dviejų pagrindinių konkurso nugalėtojų, paskelbti ir regioniniai lyderiai. Konkurse aktyviausiai dalyvavo Kauno, Panevėžio ir Vilniaus mokyklų auklėtiniai, bet originaliausiai sužibėjo būtent konkursą nugalėjusios Vilkaviškio pagrindinės mokyklos mokiniai. Aktorinių sugebėjimų nestokojantys vilkaviškičiai vaidino šmaikščias scenas sporto aikštelėje, miške ar tiesiog mokyklos kieme, inscenizavo teatrališkas mizanscenas su kaukėmis, slėpėsi už krūmo ir vaidino rūšiuojančius gyvūnus.

Remiantis statistiniais duomenimis, šiandien rūšiuoja tik 15–25 proc. miestų gyventojų, o net trečdalis (34 proc.) Lietuvos gyventojų niekada nėra net bandę rūšiuoti. Rūšiuoti labiausiai linkę jauni, 25–34 m. amžiaus žmonės, turintys aukštąjį išsilavinimą ir gyvenantys vidutinio dydžio Lietuvos miestuose.

Daugiau apie konkursą sužinoti ir moksleivių darbus pamatyti galima internete <http://www.duokzaiba.lt/>.

Valstybė – blogis, o privatus kapitalas – gėris?

Vytenis PAULAUSKAS

Laisvosios rinkos dovanos

Prieš 10 metų laisvosios rinkos truba-dūrai įtikinėjo žioplą tautą, kad privatus pensijų fondai garantuos būsimiems pensininkams maždaug dešimt kartų didesnes pensijas negu valstybinė „Sodra“ (lyginant su sumokėtų įmokų dydžiu). Buvo netgi pateikiamos skaičiuoklės, turinčios tai įrodyti. Deja, dabar jau aišku, kad visa tai tebuvo eilinis laisvarinkininkų blefas, nes privatus pensijų fondai pensijas ne padidino, bet netgi sumažino tiems pensininkams, kurių atlyginimas buvo mažesnis negu vidutinis. Pensija šiek tiek padidėjo tik tiems asmenims, kurių alga siekė dešimt ir daugiau tūkstančių litų per mėnesį. Bet tai įvyko ne dėl kokių nors ypatingų privatininkų gebėjimų, o dėl paprasčiausios aritmetikos – dėl to, kad „Sodroje“ egzistuoja išmokų lubos, o privačiuose pensijų fonduose tų lubų nėra. Būtent tokia situacija naudinga tik turtingiesiems.

Beveik tuo pačiu metu, kai vyko pensijų reforma, buvo reformuojama ir švietimo finansavimo sistema – įvestas mokinio krepšelis (MK). Sako, kad MK išrado žymus laukinės rinkos ideologas M.Fridmanas, manęs, kad reikia privatizuoti visas valstybės funkcijas ir kad geriausia tvarka yra anarchija, kitaip sakant, laisva, niekieno nereguliuojama rinka. MK įvedimas faktiškai ir yra dalinis švietimo privatizavimas.

Kieno kišenei tokios mokyklos?

Emocingosios Aušros Maldeikienės (str. „Švietimas: apmaudus atotrūkis ir pokyčių perspektyvos (IV)“, „Dialoge“, Nr. 17) nuomone, mokinio krepšelis yra gėris: tas „gėris“ be gailesčio naikina „blogas“ valstybines mokyklas, kurios konkuruodamos laisvojoje švietimo rinkoje neatlaiko tos konkurencinės kovos ir bankrutuoja. A.Maldeikienė, matyt, svajoja, kad Lietuvoje liktų tik „geros“ privačios mokyklos, kuriose dėstytų tokie geri mokytojai, kaip A.Maldeikienė. Juk, pasak ekonomistės, valstybinės mokyklos savo misiją jau atliko – gamybos produktyvumo augimui išsilavinusios darbo jėgos jau pakanka.

Tačiau, jeigu tos privačios mokyklos yra tokios geros, kodėl jų yra vos 1,5 proc., kodėl tėvai savo vaikų neveda į tas geras mokyklas?

Atsakymą padeda rasti „Dialoge“ pateikiama informacija, pavyzdžiui, kad už 1 val. anglų kalbos mokymo korepetitoriui prieš krizę buvo mokama 20, o po krizės – 14 Lt ir kad Europos šalyse mokiniai per metus mokosi 187 dienas. Taigi, jeigu laikysime, kad mokiniai per dieną vidutiniškai turi 5 pamokas, galėsime paskaičiuoti privataus mokinio krepšelio dalį, skirtą mokytojų atlyginimams – daugiau kaip 13 tūkst. Lt. Jeigu prie to pridėsime dar įvairius mokesčius valstybei ir kitas išlaidas, susijusias su mokyklų patalpų eksploatacija, galėsime padaryti išvadą, kad MK privačioje mokykloje turi būti ne mažesnis kaip 20 tūkst. Lt. Kiek tėvų Lietuvoje yra pasiryžę tiek mokėti už savo vaiko mokslą?

Elenos Tervidytės nuotr.

Atskirtis ir mišrainė su inkluzais

Galima sutikti su A.Maldeikienės nuomone, kad tai, kokie bus vaikai, labiausiai priklauso nuo tėvų. Tai seniai žinoma tiesa – juk sakoma, kad obuolys nuo obels netoli terieda. Tačiau juk mokyklų užduotis ir yra bent jau sumažinti atskirtį tarp turtingojo elito ir „runkelių“ vaikų. Privačios mokyklos, skirtos mokytį elito vaikus, šią atskirtį dar labiau didina.

Mokinius skirstyti būtų racionalu atsižvelgiant į jų gabumus. Gabiausiai tokiu atveju mokytųsi su gabiausiaisiais, negabieji – su negabiaisiais. Tačiau būtent tokią mokinių segregaciją faktiškai draudžia europinės direktyvos. Galbūt tokios nuostatos ir nėra oficialiai įteisintos, bet visa valstybinio švietimo strategija formuojama būtent taip, kad valstybinėse mokyklose būtų mokinių mišrainė su išpūdingais inkluzais, kurie „pagardintų“ tiek mokinių, tiek ir mokytojų gyvenimą.

Visos tos taisyklės negalioja privačioms mokykloms, nes čia veikia laisvosios rinkos principas – kas moka pinigus, tas ir muziką užsako. Privačios mokyklos, lyginant su valstybinėmis, turi tą privalumą, kad jose nėra valstybinės lėšų kontrolės. Tai, kas valstybinėse mokyklose būtų laikoma korupcija, kyšiais (įvairios priemokos už mokslą), privačiose mokyklose yra legali verslo strategija.

Beje, valstybiniai universitetai jau tapo pusiau privačiais verslo subjektais. Dalį diplomų jie parduoda už valstybės skirtas lėšas (studento krepšelius), o kitą lėšų dalį susirenka parduodami diplomus studentams, kurie turi pinigų, bet neturi gabumų įstoti į valstybės finansuojamas vietas. Puiškus verslas! Tik bėda ta, kad mažėjant gyventojų skaičiui Lietuvoje greitai diplomų pasiūla viršys jų paklausą.

Valstybė neturi finansuoti privatininkų

Privačių mokyklų laisvoje visuomenėje gal ir negalima uždrausti, tačiau jų nereikėtų finansuoti iš valstybės lėšų. Jeigu kokie nors turtuoliai neturi kur dėti savo pinigų, tegul jie patys ir moka visą kainą už savo vaikų mokslą – tiek, kiek prašo privačių mokyklų steigėjai. Šiuo atveju švietimo ir mokslo ministerijos vadovybei reikėtų pasimokyti iš savo politinio bendražygio sveikatos apsaugos ministro V.P.Andriukaičio, kuris sakė, kad nereikia finansuoti privačių gydymo įstaigų, jeigu valstybinių gydymo įstaigų yra per daug. Mokyklų taip pat yra per daug, todėl skirti valstybės lėšas dar ir privačių mokyklų išlaikymui yra nesąmonė.

A.Maldeikienė siūlo ir švietime įvesti laukinį kapitalizmą. Ši idėja nėra nauja. Tą patį siūlė Laisvosios rinkos institutas dar prieš dešimtmetį. Mokyklos konkuruotų dėl mokinio krepšelių. Ši sistema veikia jau dabar. Skirtumas nuo laukinio kapitalizmo ideologų siūlymų tik tas, kad dabar MK turinys diferencijuojamas priklausomai nuo esamų sąlygų, o laisvarinkininkai nori, kad krepšelis visiems mokiniams būtų vienodas.

A.Maldeikienė siūlo privačioms mokykloms skirti 10 proc. didesnę paramą, didesnę krepšelių. Taigi viskas pagal klasikinės ekonomikos dėsnius – turtuoliai būtų dar labiau praturtinti, o skurdžiai dar labiau nuskurdinti. Turtuolių vaikams šiltnamio sąlygomis mokosi privačiose mokyklose, o visos visuomenės „atliekos“ (A.Maldeikienės žodžiais, „vaikai iš kokių nors alkoholikų ir kontrabandos-prostitutučių veikėjų šeimų“) pateks į klases, kuriose knibžda 40–50 vaikų (anot L.Slušnio – kaip Amerikoje).

Kur tie lietuviškieji makarenkos?

Taigi Lietuvoje bus kaip Amerikoje, Honkonge, Pietų Korėjoje, Taivane, Makao ir Japonijoje kartu paėmus. Iš Švedijos, Suomijos, Didžiosios Britanijos jau išmokome, kaip pertvarkyti švietimą, todėl dabar reikia dairytis, kas dedasi kituose žemynuose. Kai paaiškės, kad ir to jau nebepakanka, galėsime konsultuotis su maršiečiais. Sako, kelionėms į Marsą kandidatui jau renkami...

Tačiau kol dar gyvename Žemėje, pagalvokime, kas gi mokys tas klases su pusšimčiu sunkiai auklėjamų vaikų? Matyt, ne A.Maldeikienė, kuriai maloniau dirbti su elitiniais mokiniams. Tada gal psichiatras L.Slušnys (str. „Mokytojai ir emocinis raštingumas“, „D.“, Nr. 17)? Bet susidaro įspūdis, kad L.Slušnys noriau moko ne mokinius, o mokytojus, kuriems stengiasi įdiegti mintį, kad mokiniai dėl nieko nekalti, kad dėl visko kalti tik mokytojai. Tad kur tie lietuviškieji makarenkos, pasiryžę aukotis dėl vaikų?

Lietuvos švietimą jau sugriovė MK ir kitos bukaprotiškos reformos. Kad mokinio ir studento krepšeliai yra ne gėris, o blogis, jau suprato ir politikai, kurie prieš Seimo rinkimus žadėjo mokinio krepšelių panaikinti. Deja, šį savo rinkiminį pažadą įgyvendinti ir padėti ištaisyti bus labai sunku, nes tam labai priešinasi privatininkų lobistai, besivadinantys ekonomistais ir visokiaisiais ekspertais. Visi jie švietimą laiko tik dar viena verslo rūšimi, kurios tikslas – papildyti privatininkų kišenes. Nejaugi jie nesugeba mąstyti logiškai ir nesiremti pasenusiomis 200 metų senumo dogmomis, teigiančiomis, kad valstybė yra blogis, o privatus kapitalas – besąlygiškas gėris?

Lietuvos švietimas: iš tamsos į šviesą ar iš šviesos į tamsą?

Švietimas – specifinė sritis

Seniai visi įpratome prie šalies valdančiųjų deklaracijų, kad švietimas – šalies prioritetas... Tiesa, šie tuoj pat pasitaiso: švietimas – vienas iš svarbiausių prioritetų. Apie švietimo reikšmę suokiantys politikai daug dėmesio šiai sričiai skyrė savo partijų rinkimų programose. Jų pagrindu sukurta ir Vyriausybės programa. Natūralu, kad rinkėjai įtikėjo, jog galima tikėtis šviesos ateities šioje prioritetinėje srityje. Tačiau juk Lietuvoje paprastai taip būna: atsitiko kaip visada.

Po ilgų paieškų galop surastas visus prezidentūros reikalavimus atitikęs kandidatas į švietimo ir mokslo ministrus, matyt, turėjo tapti kelrodžiu šviesuliui nesibaigiančių švietimo reformų kelyje ir nešti šviesą Lietuvos žmonėms... Tenka apgailestauti, kad, būdamas medikas, ministras Dainius Pavalkis tikriausiai bus nustatęs neteisingą diagnozę, nepakankamai įvertinęs savo gebėjimus, kompetencijas bei tą aplinkybę, kad švietimas – labai specifinė sritis, kuriai reikia atitinkamo išmanymo. Švietimo ir mokslo ministras privalo ne tik reprezentuoti savo vadovaujamą instituciją, bet ir gebėti konstruktiviai organizuoti šalies švietimo sistemos administravimą bei užtikrinti jos funkcionalumą. Norint pasiekti įvardytus tikslus, reikia turėti norą perprasti švietimo subtilybes ir kompetentingą komandą, kuri gebėtų kvalifikuotai analizuoti švietimo sistemos pokyčius ir teikti ministrui ne tik išvadas, bet ir būsimų sprendimų projektus, kurie atitiktų šalies švietimo bendruomenės ir visuomeninių organizacijų (profesinių sąjungų) lūkesčius bei būtų pagrįsti finansiškai.

Nenusiteikęs rimtiems darbams

Įvertinus pastarojo meto švietimo ir mokslo ministro veiksmus ir viešus pasisakymus švietimo darbuotojų ir jų atsto-

vų (profesinių sąjungų) atžvilgiu, galima spręsti, kad ministras nenusiteikęs rimtiems darbams švietimo srityje, nes tęsia senosios Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) komandos darbus, taigi – nenumatė galimų pasekmių ir rimtos pažangos profesinės kompetencijos srityje nepadarė. Prisidengęs 100 dienų neliečiamybės skraiste, nepajuto, kad jau pusę metų vadovauja ŠMM, o nieko rimto ir nenuveikė. Tik sugadino santykius su socialiniais partneriais, kuriais galėjo pasiremti, kurie buvo pasirengę konstruktiviam dialogui ir net avansu pasitikėjo būsimu ministru. Tačiau vėlgi – atsitiko kaip visada. Manychiau, kad ir Darbo partija (DP), delegavusi D.Pavalkį į ministrus, nėra patenkinta jo veikla įgyvendinant partijos programines nuostatas švietimo srityje.

Švietimo lėšos – sraigtasparniams

Tęsdamas buvusio ministro „gerąsias“ tradicijas, D.Pavalkis garsiai paskelbė, kad profesinių sąjungų siūlymus įgyvendins naujai sukurtoje darbo grupėje. Tuo pat metu savo potvarkiais apribojo šių grupių veiksmingumą, „pririšęs“ jų sprendimus prie esamų vadinamojo mokinio krepšelio (MK) lėšų. Toliau savo sprendimu ministras darbo grupės narių siūlymus pavertė niekiniais ir visą veiklą nukreipė į menkaverčius – „kosmetinius“ švietimo finansavimo pokyčius. Nors ir Darbo partija, ir Vyriausybė savo programose yra numatę pakeisti dabartinį švietimo finansavimo modelį – MK ir jo metodiką, ne kartą kritikuotą ir profesinių sąjungų, ir švietimo priežiūros padalinių bei švietimo įstaigų vadovų, ir politikų, ŠMM vadovui tos problemos – nė motais. Kaip ir anksčiau, taip ir dabar iš švietimo atimami dideli pinigai (apie 70 mln. Lt). Gal būdamas geros

nuotaikos po eilinio „anekdoto“ Vyriausybėje ar nuotaikingos kelionės į Briuselį ministras lengva ranka atidavė keliasdešimt milijonų litų sraigtasparniams pirkti, užuot įgyvendinęs tikruosius švietimo tikslus. Šis ministro sprendimas nebuvo derintas nei su jį delegavusia partija, nei su kitomis suinteresuotomis pusėmis, juolab – su socialiniais partneriais, o juk švietimo sistema dūsta dėl lėšų stygiaus. Neseniai Lietuvos švietimo įstaigų profesinė sąjunga (LŠIPS) savo konferencijoje dėl ikimokyklinių įstaigų problemų priėmė rezoliuciją, raginančią valdžią padidinti valstybės finansuojamą dalį „ikimokyklinukams“ nuo 4 val. iki 8 val. Šiam siūlymui pritaria ir savivaldybėse, tačiau tai neabejotinai pareikalaus nemažai lėšų. Tuo metu milijonai švietimo pinigų skrenda į dangų. Neįmanoma iš esmės reformuoti per 20 metų pasenusią ir save diskreditavusią švietimo reformą, kuriai tikrai metas į „pensiją“, neįnešant gaivaus vėjo į sprendimų projektus dėl švietimo sistemos finansavimo ir mokyklų struktūros, ikimokyklinio ir papildomo ugdymo pokyčius.

Socialinis (ne)dialogas

Sėkmingas socialinis dialogas su profesinėmis sąjungomis – LŠIPS ir LŠPS, kurios pasirašė bendradarbiavimo sutartį su valdančiųjų atstovais – DP ir LSDP, turėtų tapti sėkmės garantu ministrui, neturinčiam jokios patirties švietimo srityje. Tačiau p. D.Pavalkį taip apakino ryški švietimo šviesa, kad atsidūręs švietime iš nelabai ryškios vietos prarado sveiką nuovoką ir toleranciją kitų nuomonei. Neradęs kompetentingų patarėjų tarp švietimo specialistų bei atsakęs profesinių sąjungų paramos sprendžiant švietimo problemas, ministras atsidūrė nepavydėtinoje situacijoje. ŠMM vadovas pačioje karjeros pradžioje subrandino konfliktinę situaci-

ją ir su jį delegavusiais partiečiais, ir su profesinėmis sąjungomis. Be to, ne paslaptis, kad ir švietimo specialistai (savivaldybių švietimo skyrių, švietimo įstaigų vadovai) kritiškai vertina ministro kompetenciją, sprendimus ir viešus pasisakymus.

Savo nusistatymą profesinių sąjungų atžvilgiu ministras išsakė viešai Švietimo taryboje – apkaltino jas reakcingumu ir trukdyti progresui. Įdomu, kurioje „progreso“ srityje? Šiuo savo teiginiu D.Pavalkis parodė visišką socialinio dialogo neišmanymą bei socialinių santykių svarbos nesuvokimą. Ko gero, ministras nėra susipažinęs su ES direktyvomis socialinės partnerystės srityje ir visiškai ignoruoja anksčiau minėtą profesinių sąjungų ir politinių partijų bendradarbiavimo susitarimą.

Tačiau ir tokių stebėtinų išsišokimų ministrui, matyt, pasirodė per mažai, nes jis, nuvykęs į Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdį, pribloškė jo narius nauju savo projektu – siūlymu patikrinti visų pedagogų lietuvių kalbos žinias ir kompetenciją kompiuterinio raštingumo srityje. Šiuo projektu ministras dar kartą patvirtino: švietimas jam – tolima sritis. Pasirodo, ministrui nežinoma, kad mokytojai, keldami savo profesinę kvalifikaciją, išlaikė ir lietuvių kalbos įskaitą, ir igijo kompetenciją kompiuterinio raštingumo srityje (kad tik tų kompiuterių mokyklose būtų pakankamai...). Susiejęs pedagogų lietuvių kalbos gebėjimus su mokinių raštingumo problemomis ministras nepamastė, kad ir jam nepakenktų patobulinti lietuvių kalbos žinias, tiksliau, gebėjimą aiškiai reikšti savo mintis.

Pirmasis ministro darbo pusmetis leidžia nelinksmi prognozuoti: D.Pavalkis, nesuvokiantis realios protesto akcijų galimybės ir galimo nepasitikėjimo, sparčiai žengia didelio konflikto su profesinėmis sąjungomis link. Kas tokį elgesį lemia – menka patirtis ar asmeninė arogancija, parodys laikas.

s.

☞ KOLEGA – KOLEGAI

Paminėjo Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną

• Bazilionų vidurinėje mokykloje-darželyje (Šiaulių r.)

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena buvo paminėta organizuojant netradicines pamokas ir įvairinant neformalųjį ugdymą, – praneša mokytoja **Irena Vaičiulienė**. Viena lietuvių kalbos pamoka vyko trimis klasėmis (2, 6, 7). Lietuvių kalbos mokytojas A.Lukošius priminė lietuviško žodžio kelią, knygnešių veiklą, kalbėjo apie knygos svarbą dabartiniame gyvenimo kontekste. Mokytoja R.Janulaitienė papasakojo mokiniams apie tai, koks ilgas knygos gimimo kelias ir kaip knygas skaityti jų nesugadinant; antraklasiai mokiniai knygas skaityti ir saugoti paskatino A.Kairaitienės vaidinimu „Knyga suranda draugą“. Mokytoja I.Spalgenaitė lietuvių kalbos pamokos metu organizavo eilėraščių deklamavimą ir aptarimą ne tik klausiant draugų, bet ir stebint savo pasirodymo vaizdą įrašą.

Raštingiausi 5–12 klasių mokiniai vyko į Kužių vidurinę mokyklą dalyvauti Šiaulių rajono moksleivių diktanto konkurse. Po pamokų mokiniai buvo kviečiami į mokyklos informacinį centrą. Čia bibliotekininė L.Perminienė juos supažindino su kompiuteriniu žaidimu „Knygnešys“ ir mokiniai turėjo galimybę žaisdami mokyti.

• Aštuntokų konferencija „Imkit mane ir skaitykit“

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena paminėta **Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijoje**. Mokiniai skaitė laišką pirmosios lietuviškos knygos autoriui M.Mažvydui, žiūrėjo istorinį filmuką, primenantį, kokią priespaudą kalba ir knyga patyrė spaudos draudimo metais, kaip lietuviai nesitaikstė su vergiška padėtimi ir slapta skaitė draudžiamas knygas bei mokė savo vaikus lietuviško rašto. Prieš konferenciją moksleiviai domėjosi, kaip M.Mažvydo priesaką vykdo penktokai, aštuntokai, jų tėvai bei mokytojai, tad parengė ir skaitė pranešimus, kuriuose nagrinėjo minėtų grupių skaitomumą, rinko populiariausias knygas, analizavo priežastis, kodėl kai kurių klasių mokiniai mažai skaito, džiaugėsi knygas pamėgusiais savo draugais.

Savo tyrimuose mokiniai atskleidė, kad daugiau skaito mergaitės, jos dažniau lankosi bibliotekoje; kad tėvai teigiamai vertina vaikų skaitymą, nors patys skaito mažai; kad mokiniai knygą dažniausiai pasirenka perskaitę anotaciją, pasitikėdami draugų bei mokytojų rekomendacijomis.

Konferencijos metu mokiniai galėjo apžiūrėti senų knygų parodą, į kurią eksponatus sunešė mokiniai ir mokytojai. Įspūdingai atrodė senosios maldų knygelės, sapnininkai, kalendo-

■ Konferencijos metu mokiniai galėjo apžiūrėti senų knygų parodą, į kurią eksponatus sunešė mokiniai ir mokytojai.

riai, ypač visų dėmesį traukė seniausia ekspozicijos „dalyvė“ – 1825 m. Peterburge išleista Biblija latvių kalba.

Salę puošė mokinių pieštos skaitomų knygų iliustracijos, įdomiausių herojų portretai.

Kad renginio dvasia nebūtų per daug akademiška, mažieji konferencijos svečiai – trečiokai – suvaidino ištrauką iš K.Kasparavičiaus knygos „Dingęs paveikslas“ (mokytoja A.Karpiuvienė), o septintokai inscenizavo J.Erlicko eilėraščių (mokytoja R.Bizauskienė).

Konferencijos pabaigoje penkioms daugiausia skaitančioms aštuntokėms buvo suteikti garbingi „Knygų graužikių“ titulai – įteikti tai liudijantys diplomai, knygų skirtukai ir, aišku, „aštradiandčiai“ šokoladiniai zuikiai.

Jaunieji kolegos septintokai atidžiai viską stebėjo ir dėjos į galvą – kitąmet konferenciją turės rengti jie.

Apie tai „Dialogui“ parašė lietuvių kalbos mokytoja **Rita Samoškienė**.

• **Mažeikių r. Sedos Vytauto Mačernio gimnazijos** pirmų klasių mokiniai su mokytojomis I.Šemetiene ir J.Končiene Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną minėjo Sedos miesto bibliotekoje. „Vaikams papasakojome apie sunkų knygos kelią, apie spaudos atgavimą Lietuvoje. Mokiniai klausėsi sekamų pasakų, iš rajoninio laikraščio „Santarvė“ skaitomų žemaitiškų pasakojimų, pasidalijo, ko išmoko iš knygelių, atsakinėjo į „Žinių skrynelėje“ rastus klausimus, žaidė žaidimus, inscenizavo pasakas. Supažindinome vaikus su naujausiomis knygelėmis. „Gyvuoju traukinuku“ mažieji apvažiavo visas lentynas, matydami, kaip draugiškai ir taikiai kiekviena savo namelyje gyvena knygutės“, – pasakoja bibliotekininė **Danutė Mickienė**.

Profesinės mokyklos: atsinaujinusios ir patrauklios

Gegužės 21 d. 9–17 val. daugumoje profesinių mokyklų vyks atvirų durų diena. Jos tikslas – supažindinti 9–12 kl. mokinius, jų tėvus, mokytojus su šių mokyklų galimybėmis: ko ir kaip galima mokytis, kokia įranga ir technika naudojama mokantis amato, kur atlikti praktikas ir kur įsidarbinti. Nepelnytai į šoną nustumtas profesinis mokymas įgyja vis stipresnes pozicijas, o šių mokyklų auklėtiniais darbdaviai siūlo geras perspektyvas.

„Pernai beveik 5 proc. atėjusiųjų mokytis į profesines mokyklas buvo aukštųjų mokyklų absolventai. Viena vertus, tai rodo aukštą profesinės kvalifikacijos vertę, kita vertus – ir tam tikrą profesinio orientavimo spragą. Jauni žmonės tiesiog laiku nesužino apie profesines mokyklas, nepasidomi jomis. Gaila, bet visuomenėje vis dar populiarius iš sovietmečio atėjęs požiūris: ai, „profkė“... Bet tie, kurie savo akimis įsitikina, kokiomis sąlygomis rengiami specialistai, kokia įranga aprūpintos mokyklos, pakeičia požiūrį. Todėl ir kviečiame – ateikite ir pamatykite“, – sako švietimo ir mokslo viceministrė Genoveita Krasauskienė.

Profesinėse mokyklose laukiami vienuoliktokai

Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, kiekvienais metais kvalifikuotų darbininkų poreikis ir jaunimo bei suaugusiųjų profesinio mokymo poreikis auga. Nepaisant to, kad abiturientų bendrojo ugdymo mokyklose mažėja, treji metai iš eilės stojančiųjų į profesines mokyklas skaičius lieka stabilus. 2012 metais priimta mokytis apie 19 tūkst. jaunuolių, iš jų 9 tūkst. – turinčių vidurinį išsilavinimą.

Pasak viceministrės G.Krasauskienės, profesinėse mokyklose laukiami ir mokiniai, įgiję pagrindinį išsilavinimą. „Užsienio šalyse labai populiari vidurinį išsilavinimą įgyti kartu su kvalifikacija, o paskui spręsti – ar tęsti mokslus aukštojoje mokykloje, ar pradėti dirbti. Mūsų bendrojo ugdymo mokyklose mokymas dar labai akademizuotas, mažiau motyvuotiems vaikams ar tiesiog nelinkusiems į akademinę veiklą jis atrodo neįdomus ir sunkus. Profesinės mokyklos tokiu atveju yra patrauklesnės“, – sako G.Krasauskienė.

Turintiems praktinio darbo patirties ir gerai besimokiusiems profesinių mokyklų mokiniams stojant į aukštąsias mokyklas suteikiama papildomų balų, įskaitomi kreditai.

Nereikia minti Darbo biržos slenksčio

Profesinio mokymo metu didelis dėmesys yra skiriamas praktiniam mokymui, jis sudaro iki 70 proc. viso profesinio mokymo

laiko. Čia labai aktyviai dalyvauja darbdaviai – kaip ir rengiant mokymo programas, vertinant absolventų kompetencijas.

Darbdavių ir socialinių partnerių dalyvavimas profesiniame mokyme užtikrina mokymo kokybę, specialistų pasirengimą dirbti. Apie 60 proc. profesinio mokymo įstaigų absolventų įsidarbina pagal įgytą kvalifikaciją, apie 15 proc. tęsia studijas kolegijose ar universitetuose, dalis absolventų sukuria savo verslą.

Viceministrė pažymi, kad Lietuvos profesinės mokyklos siūlo ne tik įvairių mokymo programų, stiprina praktinį mokymą, bet ir daug dėmesio skiria mokinių saviraiškai, užimtumui, prevencijai. Beveik kiekvienoje profesinio mokymo įstaigoje veikia sporto, menų, šokio, dainavimo kolektyvai. Kasmet jie varžosi įvairiuose konkursuose, pavyzdžiui, Šiaulių profesinio rengimo centras organizuoja Lietuvos profesinio mokymo įstaigų šiuolaikinių šokių kolektyvų festivalį.

Profesinėse mokyklose – modernaus mokymo vėjai

Pastaraisiais metais daug investuojama į profesinių mokyklų atnaujinimą. Vykdomi ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšomis remiami sektoriinių praktinio mokymo centrų kūrimo projektai. Iki 2014 m. numatoma įkurti 42 sektoriinius profesinio mokymo centrus skirtinguose ūkio sektoriuose: viešbučių ir restoranų bei prekybos, inžinerinės pramonės, grožio ir susijusių paslaugų, statybos bei kt.

■ Švietimo ir mokslo viceministrė Genoveita Krasauskienė: „Profesinės mokyklos labai kviečia mokinius ateiti ir savo akimis pamatyti, kaip rengiami šiuolaikiniai specialistai.“

Du centrai atidaryti 2012 m. Pagrindinis jų tikslas – užtikrinti, kad mokiniai, naudodamiesi naujausiomis technologijomis ir įranga, įgytų darbo rinkos poreikius atitinkančius praktinius gebėjimus. Šių centrų paslaugomis naudosis visų profesinio mokymo įstaigų mokiniai, taip pat aukštųjų mokyklų studentai, sektoriaus įmonių darbuotojai, profesijos mokytojai ir kiti.

„Kad nauja, moderni įranga būtų kuo efektyviau panaudojama, profesijos mokytojai tobulina savo kvalifikaciją ir mokosi dirbti naujausiomis technologijomis, – teigia vi-

ceministrė. – Profesijos mokytojų technologinių kompetencijų atnaujinimas iki šiol nebuvo organizuojamas sistemingai, trūko kvalifikacijos tobulinimo kursų, darbdaviai nebuvo tuo suinteresuoti. Šiuo metu jau organizuojamos profesijos mokytojų stažuotės įmonėse pagal 100 naujai, bendradarbiaujant su darbdaviais, parengtų mokymo programų.“ Numatyta, kad šiose stažuotėse per artimiausius metus dalyvaus 650 profesijos mokytojų. Jos rengiamos naudojantis ES struktūrinių fondų parama.

Parengė **Nomeda BARAUSKIENĖ**

Atvirų durų dienoje dalyvaujančių profesinio mokymo įstaigų sąrašas skelbiamas Švietimo ir mokslo ministerijos interneto svetainėje www.smm.lt/abiturientams.htm.

KVIEČIAME MOKYTIS 69 valstybinėse ir 3 nevalstybinėse profesinio mokymo įstaigose. Siūlome apie 480 įvairių pirminio profesinio mokymo programų. Jas gali rinktis neturintys profesinės kvalifikacijos asmenys, taip pat ir neturintieji pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo: ji galima įgyti kartu su profesija.

5 darbo rinkos mokymo centrai vykdo tęstinį profesinį mokymą pagal tęstinio profesinio mokymo programas. Jas gali rinktis jau turintys pirminę profesinę kvalifikaciją, bet norintys ją tobulinti ar įgyti kitą.

PRIKLASOMAI NUO TURIMO IŠSILAVINIMO PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOSE GALIMA ĮGYTI

Asmenims, neįgijusiems pagrindinio išsilavinimo	Asmenims, įgijusiems pagrindinį išsilavinimą	Asmenims, įgijusiems vidurinį išsilavinimą
Profesinę kvalifikaciją (mokymosi trukmė 2 metai)	Profesinę kvalifikaciją (mokymosi trukmė 2 metai)	Profesinę kvalifikaciją (mokymosi trukmė 1–2 metai)
Profesinę kvalifikaciją ir pagrindinį išsilavinimą (mokymosi trukmė 3 metai)	Profesinę kvalifikaciją ir vidurinį išsilavinimą (mokymosi trukmė 3 metai)	

- Į profesinio mokymo įstaigas priimami asmenys, ne jaunesni kaip 14 metų.
- Norintiesiems mokytis profesinio mokymo įstaigose stojamųjų egzaminų nėra.
- Mokinių priėmimo klausimus sprendžia profesinio mokymo įstaigos Mokinių priėmimo komisija. Daugiau galimybių pasirinkti norimą mokymo programą turi tie mokiniai, kurių yra geresni mokymosi pasiekimai ir kurie anksčiau pateikia prašymus su reikiama dokumentais.
- Mokslas valstybinėse profesinio mokymo įstaigose yra finansuojamas valstybės lėšomis.
- Visiems mokiniams mokama stipendija, o gerai besimokantieji ją gauna didesnę.
- Pagal mainų projektus nemažai mokinių išvyksta atlikti praktikos į užsienio šalis, dalyvauja olimpiadose, profesinio meistriškumo varžybose.
- Daugelis profesinio mokymo įstaigų suteikia mokiniams galimybę gyventi bendrabutyje.
- Visiems profesinio mokymo įstaigų mokiniams skiriamos rudens, šv. Kalėdų, šv. Velykų ir vasaros atostogos.
- Profesinio mokymo įstaigų mokiniai turi geras sąlygas patenkinti savo pomėgius: gali dalyvauti techninės kūrybos, kultūrinėje veikloje, sportuoti.

Visa informacija apie profesinio mokymo įstaigų mokymo programas, stojimo ir mokymosi sąlygas – Atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) tinklalapyje www.aikos.smm.lt.

■ Praktiką mokiniai atlieka mokyklose, įmonėse arba užsienyje pagal mainų programas.

Laiko užgrūdinta

Kauno Juozo Gruodžio konservatorija – viena seniausių Lietuvos mokyklų, nuo 1920 metų profesionaliai ugdomi ir puoselėjanti jaunosios kartos muzikinius gebėjimus, per tradicijas ir kultūrinių vertybių suvokimą lavinanti meninį skoni ir savivertę.

Ši mokykla padėjo pamatus ir dabartinei Lietuvos muzikos ir teatro akademijai. Šiandien Kauno Juozo Gruodžio konservatorija, tapusi regionine, iš esmės atlieka Vidurio bei Pietų Lietuvos regiono muzikinio ugdymo metodinio centro vaidmenį – čia nuolat organizuojami įvairūs respublikiniai konkursai, projektai, festivaliai, koncertai, seminarai, teikiamos metodinės konsultacijos regiono muzikos mokyklų mokytojams bei mokiniams.

Rūpestingai sutvarkyta mokymosi bazė ir mokinių butis. Iš įvairiausių šalies miestų atvykusiesiems mokyti suteikiamas bendrabutis. Atnaujintos koncertų ir sporto salės, choro studija, šiuolaikiškai įrengtos naujos orkestro ir įrašų studijos sudaro galimybes visapusiškai ugdyti ir tobulėti savo pasirinktoje srityje. Todėl mokyti į konservatoriją noriai

atvyksta būsimieji pianistai, stygininkai, pūtikai, klasikos, estrados bei džiazo dainininkai, akordeono, liaudies muzikos atlikėjai, choro meno bei muzikos teorijos specialistai.

Turininga mokinių užklasinė veikla. Tai ir įdomūs susitikimai su žymiais žmonėmis, ir koncertinės kelionės, kurių metu užmezgami draugystės bei bendradarbiavimo ryšiai. Iš vienos tokių neseniai grįžo konservatorijos kamerinis orkestras (vadovė Kristina Domarkienė, dirigentas Stasys Domarkas). Kolektyvo pasirodymus Sankt Peterburgo salėse vainikavo bendradarbiavimo sutartis su N.Rimskio-Korsakovo muzikos koledžu, ją pasirašė abiejų mokyklų direktoriai – Kęstutis Bliujus ir Anatolijus Vasiljevas. Mokinių kūrybinė raiška sklaidžiasi ir scenoje, ir literatūrine ar plastine veikla, o jų kuriami scenarijai stebina išmone ir menine branda.

Viena iš itin sėkmingų konservatorijos veiklos sąlygų yra glaudus administracijos ir konservatorijoje veikiančios Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos (LMPS) grupės bendradarbiavimas. Sėkmingas socialinis dialogas padeda iš-

Juratės Karbauskienės nuotr.

■ Juozo Gruodžio konservatorijos mokinių (mokyt. Raimonda Navickienė) koncertas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje

spręsti daugybę problemų ir suburia kolektyvą rimtam kūrybiniam darbui.

Savo veiklos kelią LMPS grupė konservatorijoje pradėjo 1995-aisiais. Grupės įkūrimo iniciatorė ir pirmoji pirmininkė – fortepijono mokytoja ekspertė Vita Karužaitė, skatinusi domėtis pedagogų socialiniais bei teisiniais klausimais. Kūrimosi etapas nebuvo lengvas – pokyčių šalyje laikotarpiu konservatorijos bendruomenei reikėjo įrodyti, kad LMPS veikla yra svarbi, reikėjo užsitarnauti kolegų pasitikėjimą savo darbais ir pasiekimais. Todėl grupės veiklos kelias buvo vingiuotas: iš pradžių gausus narių būrys aktyviai sprendė daug svarbių klausimų, ypač pedagogų atestacijos, kvalifikacijos kėlimo, vėliau gretos buvo praretėjusios. Tačiau dabar konservatorijos LMPS grupė vėl gausi ir gyvybinga. Šiandien grupei vadovauja lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja metodininkė Rymantė Venckevičiūtė. Grupės veiklai reikšmingos yra LMPS narių Vilmos Masienės, Aldonos Didžiulytės, Gražinos Dainauskienės, Redos Stabinskienės iniciatyvos.

Netiesiogiai konservatorija susijusi ir su pačia Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos istorijos pradžia – vienas iš LMPS kūrėjų 1905 m. buvo Gabrielius Landsbergis-Žemkalnis, o jo vaikaitis prof. Vytautas Landsbergis 1949 m. baigė tuome-

tinę Kauno Juozo Gruodžio muzikos mokyklą.

Kol Lietuvos abiturientai gyvena abiturijos egzaminų laukimu, Juozo Gruodžio konservatorijoje jau išibėgėjo specialybės egzaminai, o darbuotojų kolektyvas gyvena naujo moksleivių kontingento priėmimo laukimu – renkamos naujos idėjos ir pasiūlymai dar jaukesnės dvasinės ir materialios aplinkos kūrimui. Istorijos permainų ir laiko užgrūdinta Kauno Juozo Gruodžio konservatorija modernaus pasaulio iššūkius patvirtina tvirtai suglaudusi pečius, savo auklėtinius mokydama suderinti tautinį savitumą ir globalinę savivertę.

Ne atsitiktinai dauguma čia dirbančių pedagogų yra tie patys „gruodžiukai“, užaugę tarp šių sienų. Todėl jiems nesvetimos ir buvusio absolvento prof. V.Landsbergio mintys: „*Muzika man yra daug. Bendriausia prasme – vartai į pasaulį, į jo supratimą. Į savęs paties supratimą. Pasaulio modelis pačiu švariausiu, gražiausiu būdu. Muzika yra visada pagalba. Nuovargio valandą taip pat. Beveik geriausia poilsio forma. Galimybė save perkelti į tobulesnį pasaulį. Muzika ne vargina, muzika išlaisvina.*“

LMPS narės **GRAŽINA DAINAUSKIENĖ,**
Reda STABINSKIENĖ,
Rymantė VENCKEVIČIŪTĖ

s.

Artūro Morozovo („Kauno diena“) nuotr.

■ Styginių instrumentų orkestro (vad. Kristina Domarkienė, dirig. Stasys Domarkas) koncertas Sankt Peterburge 2013 m. kovo mėnesį

➤ KOLEGA – KOLEGAI

Žaliųjų aplinkų panaudojimas mokant gamtos mokslų

Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokykloje įvyko seminaras, skirtas pasidalyti žiniomis, įgytomis vykdant projektą „Gamtos mokslų (biologijos, chemijos, fizikos) mokytojų ir mokinių dalykinių kompetencijų ugdymas tiriant žaliąsias mokymosi aplinkas“.

Fizikai kalbėjo apie biologijos ir fizikos, fizikos ir dailės bei matematikos, kitas integruotas pamokas. Šios informacijos autorė pasakojo apie greičio, kelio ir laiko praktinius skaičiavimus miško aikštelėje, mokyklos stadione, parke. Tokia pamoka konkreti, smagi ir gana įdomi net ir silpnai besimokančiam mokiniui. Fizikos pamoka miške – puiki galimybė mokinius pamatyti kitokioje situacijoje, geriau juos pažinti kartu gaminant barometrą iš pušies kankorėžio, po to aptariant orų prognozes. Mokytojas, kuris geba išnaudoti mokyklos aplinkos landšaftą, visada išlošia. Dažniausiai jo mokiniai parengia daug ir įdomių pranešimų mokinių konferencijose, noriai pasisako pamokų metu, lengviau pasakoja. Prie upės atliekami vandens srovės greičio, pratekančio vandens kiekio skaičiavimai ir kitokie tiriamieji darbai. Jie gali virsti įdomiais projektais.

Biologijos mokytoja D.Šiušienė kalbėjo apie mokinių veiklą lauke, miške, paupyje, pasidalijo klausimynais mokiniams ir t. t. Mokyti tirti miško paklotę bei arklus galima jau 5–6 klasėje.

D.Šiušienės mokiniai parke mokėsi skaičiuoti medžių amžių pagal šakų išsidėstymą, pagal rieves (kirtimų vietoje miške), tyrė medžių lapiją, skaičiavo lapų simetriją, kankorėžių aukso pjūvį. Mokiniai pušies kankorėžiais darė masažą draugams; žiemą šeštokai mokė pradinių klasių draugus gaminti lesyklėlės iš eglės kankorėžių.

Chemijos mokytoja D.Levinskienė pristatė savo atliktus darbus: nitrato tyrimus namuose augintose ir parduotuvėje pirktose daržovėse; su mokiniams mokytoja tyrė dirvožemio pH, CO₂ ir deguonies kiekį įkvepiamame ir iškvepiamame oro kiekyje. Mokytoja demonstravo mokinių užaugintus kristalus.

Galiausiai visi seminaro dalyviai nukeliavo į Daugėlių pušyną, kur Gulbinų girininkijos girininkas R.Bernotas aprodė 6 nuostabius paveldosaugos saugomus ąžuolus. Po to nuvykta į Šilės mišką. Čia girininkas pristatė vieną iš pažintinių takų ir rekreacinę zoną. Pažintinis takas siekia beveik kilometrą. Šalia įrengtos poilsio vietės, laiptai pasiekti Ventos upės pakrantę. Taigi vieta įrengta, kad galėtume lankytis ir su mokiniams.

Ada GRAKAUSKIENĖ,
Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokyklos
mokytoja metodininkė

Pinigų matematika

Šakių r. Gelgaudiškio vidurinėje mokykloje trečią kartą organizuotas integruotas matematikos, informacinių technologijų ir ekonomikos renginys 5–8 klasių mokiniams „Pinigų matematika“. Juo siekta supažindinti mokinius su pinigų istorija Lietuvoje bei Europos valiutų kursais, mokyti taikyti matematikos, ekonomikos ir IT žinias gyvenime ir praktinėje veikloje. Renginyje dalyvavo devynių rajono mokyklų – Griškabūdžio ir Lukšių Vinco Grybo gimnazijų, Šakių „Varpo“, Kriūkų, Plokščių, Gelgaudiškio vidurinių, Paluobių ir Kidulių pagrindinių bei Žvirgždaičių progimnazijos – komandos. Jos varžėsi keturiuose užduočių turuose. Mokiniai atliko užduotis su įvairiomis valiutomis, pardavimais, bankų veikla, taikė ekonomikos pagrindus praktinėms situacijoms spręsti. Dvi abiturientės parengė ir parodė trumpą videomedžiagą pinigų istorijos tema. Varžytuvių metu naudotasi kompiuteriais. Įdomiausia ir, ko gero, painiausia užduotis – sudėliojus penkių rūšių banknotus didėjimo tvarka surasti kompiuteryje kelią iki užduoties ir ją išspręsti.

Geriausieji šiemet sekėsi Šakių „Varpo“ vidurinės mokyklos komandai. Po renginio mokytojai dalijosi gerąja patirtimi apie praktinį matematikos taikymą, integracijos su kitais dalykais galimybes, bendravimo ir bendradarbiavimo perspektyvas.

Valda VALAITIENĖ,
Šakių r. Gelgaudiškio vidurinės mokyklos
matematikos mokytoja

Tarmių vakaronė Skaistakalnio pagrindinėje

Panevėžio Skaistakalnio pagrindinės mokyklos 5–8 klasių mokiniai ir jų artimieji dalyvavo vakaronėje „Pakalbėkim tarmiškai“. Pasakoja mokytoja **Aldona Talalienė**.

Nusprendėme pristatyti aukštaičius, žemaičius, dzūkus ir suvalkiečius. Mokiniai su klasės auklėtojomis ruošėsi, kaip įdomiau ir linksmiau supažindinti su to krašto papročiais, valgiais, kuris įdomesnę istoriją paporins, padainuos dainą ar paseks pasaką, kieno pašmaikštavimai sužavės klausytojus. Visi ruošėsi ne vieną savaitę: rinko medžiagą, repeto, mokėsi žaidimų, šokių...

...Aktų salėje šurmuliavo mokiniai: ant stalų krovė „savo“ krašto valgius. Renginį pradėjo mokyklos liaudies šokių grupė (vad. mokyt. O.Ivanauskienė). Po to grojo skudutininkai (vad. mokyt. R.Jurkienė). Visus žemaitiškai pasveikino mokyklos direktorius A.Ambrazaitis... Į renginį pasikviesta viešnia iš Velžio, 80-metė močiutė O.Rudienė padainavo lietuvių liaudies dainą aukštaičių tarme ir visus sužavėjo bendrine kalba padeklamavusi V.Mozūriūno „Sakmę apie Vilniaus pilį“.

Po to su malonumu stebėjome regionų pristatymus. Pirmiausia suvalkiečiai supažindino su papročiais, tradiciniais valgiais ir šnekta: pasiklausėme suvalkiečių posakių, anekdotų, pamokančios pasakos apie tėvų ir vaikų santykius. Dzūkai ir aukštaičiai ne tik papasakojo apie „savo“ kraštą, bet ir padainavo dzūkų liaudies dainą, pavaišino dzūkiška „babka“. Aukštaičiai paporino apie senovėje kepmos duonutės kelią nuo rugių pasėjimo iki stalo.

Ypač visus pralinksmino žemaičiai: kadangi mokykloje dirba kelios mokytojos iš Žemaitijos, jos su aštuntokais ir jų auklėtojomis šmaikščiai padainavo dainą apie nelaimingą meilę, papasakojo apie žemaičių kraštą ir būdą. Dar mokiniai minė žemaitišką ir aukštaitišką mįslę, skaitė tarmiškus tekstus.

Nespėjus atsikvėpti, mokytoja Rasa pakvietė pašokti „Malūnėlio“: kam nesisekė, šokėjai mokino žingsnelių ir kartu sukosi. Trepsėjo visi: kas su draugais, kas su mokytojais ar tėveliais. Po to dar mokėmės ir šokome „Grausveną“, „Tindiriošką“, „Augo kieme kadagys“...

„Žalioji stotelė“ Darbėnų gimnazijoje

Kretingos r. Darbėnų gimnazijoje vyko ekologinės savaitės „Žalioji stotelė“ renginiai. Apie juos „Dialogui“ parašė direktoriaus pavaduotoja neformaliajam ugdymui **Edita Gližerienė**.

Jaunieji gimnazijos vizualių menų studijos būreliai nariai, įgyvendindami ekologines idėjas, surengė ir miestelio bibliotekoje, seniūnijoje bei parduotuvėje eksponavo fotografijų parodą „Žaizdos žemės mūsų“. Technologijų mokytojų iniciatyva mokiniai kartu su tėveliais iš nebenaudojamų buityje daiktų kūrė skulptūras ir puošė jomis savo miestelį. Organizuota įvairi edukacinė veikla, kurios metu mokiniai žiūrėjo filmus apie atliekų poveikį aplinkai, piešė, rengė standus, gamino darbelius iš atliekų, kūrė informacinius lankstinukus ir emblemas, šias dalijo ne tik gimnazijos, bet ir miestelio bendruomenei. Gimnazijos pradinukai su mokytojais vykdė integruotą veiklą „Mes jau rūšiuojam“. Sveikatos dieną mokiniai susipažino su arbatos gėrimo tradicijomis ir papročiais, jos gėrimo ritualu. Daugiausia džiaugsmo sukėlė madų šventė, joje demonstruoti išmoningiausi apdarai ir aksesuarai, sukurti iš antrinių žaliavų.

Pamokos modernioje įmonėje

Tris dienas Molėtų r. Suginėčių vidurinės mokyklos 9, 10 ir 11 klasių mokiniams chemijos ir technologijų pamokos vyko UAB „Hoda“. Devintokai susipažino su šiuolaikine įmone ir gamybos technologijomis. Dešimtokai ir vienuoliktokai gilino žinias apie polimerus, jų savybes, panaudojimo galimybes, chemines medžiagas perdirbančias įmones, jų reikšmę šaliai, regionui. Pamokas labai įdomiai vedė įmonės savininkas Raimundas Gražys. UAB „Hoda“ yra viena iš plastmasinių gaminių liejimo lyderių Baltijos šalyse. Įmonė pagrįstai vadinama modernia: cechuose dirba naujos mašinos, nuolat įsisavinama vis naujų gaminių gamyba. Gaminama nuo plastiko dalių folksvageno automobiliams ir baldų furnitūros iki dantų šepetukų bei elektronikos prietaisų korpusų. R.Gražys asmeniškai vedžiojo mokinius po cechus vis sustodamas prie vieno ar kito įrenginio, papasakodamas ir parodydamas ką nors įdomaus.

Blieka tik padėkoti gerbiavam R.Gražiui ne tik už mokomųjų dalykų, bet ir gyvenimo pamokas: jo entuziazmas, kompetencija ir darbštumas sukūrė Verbiškio kaime modernią įmonę, kuri, be abejonės, turi didelę reikšmę šaliai, rajonui, seniūnijai ir mokyklai. Įmonės vadovas, baigdamas pamokas, visada linkėdavo mokiniams pasirinkti inžinerines, technines specialybes ir galbūt ateityje dirbti „Hodoje“.

Mokykloje mokiniai apibendrins gautą informaciją, paruoš pranešimus, iš padovanojamos produkcijos pavyzdžių pamokoms pagamins mokomąją priemonę.

Stanislovas LISAUSKAS,

Molėtų r. Suginėčių vidurinės mokyklos direktorius,
chemijos mokytojas metodininkas

Dominyko Urbo projekto dalyvių išvyka į Vilnių

Panevėžio r. Smilgių vidurinės mokyklos bendruomenė vykdo ilgalaikį projektą „D.Urba – vertėjas, poliglota, mūsų kraštiečiai...“ Dominyko Urbo 105-ųjų gimimo metinių proga projekto dalyviai bei bičiuliai aplankė iškilus kraštiečio amžinojo poilsio vietą Vilniaus Antakalnio kapinėse ir dalyvavo renginyje Vilniaus paveikslų galerijoje, kur buvo teikiama kasmetinė D.Urbo premija už vertimo debiutą bei leidyklos „Vaga“ redaktoriaus premija „Aukštinė Lupa“. Į šį vakarą mokyklos D.Urbo projekto dalyvius pakvietė jo kuratorės vertėjos I.Aleksaitė bei J.Ramunytė. Jaunosios artistės, Smilgių KC Perekšlių bendruomenės namų teatro studijos „Už durų“ narės, Vilniaus paveikslų galerijoje vykusiame renginyje suvaidino nuotaikingą spektaklį.

■ Jaunosios artistės, Smilgių kultūros centro Perekšlių bendruomenės namų teatro studijos „Už durų“ narės, Vilniaus paveikslų galerijoje vykusiame renginyje suvaidino nuotaikingą spektaklį.

Į šį vakarą mokyklos D.Urbo projekto dalyvius pakvietė jo kuratorės vertėjos I.Aleksaitė bei J.Ramunytė. Jaunosios artistės, Smilgių KC Perekšlių bendruomenės namų teatro studijos „Už durų“ (vad. J.Milerienė, rež. A.Povilauskas) narės, suvaidino nuotaikingą spektaklį ir, tarmiškai prakalbinusios V.V.Landsbergio „Obuolių pasakos“ personažus, pradžiugino visus Paveikslų galerijoje susirinkusiuosius, – praneša „Dialogui“ minėto projekto organizatorės mokytojos **Aldutė Vaičiūnienė** ir **Milda Šleivienė**.

Pamoka banke

Molėtų gimnazijos ekonomikos mokytoja R.Kavaliauskaitė IV klasių mokiniams, besimokantiems ekonomiką ir verslą, organizavo pamoką banko „Swedbank“ klientų aptarnavimo padalinyje (programa „Jaunasis kolega“), – praneša gimnazistės **M.Grigelėvičiūtė** ir **S.Kuveikaitė**. Mokiniai susipažino su dviem banko skyriais, darbo specifika, sužinojo, kokių žinių, asmeninių savybių ir gebėjimų reikia banke dirbančiam. Banko darbuotojos supažindino gimnazistus su motyvaciniu laišku ir gyvenimo aprašymu (CV) – dokumentais, reikalingais priimant į darbą / įsidarbinant, bei papasakojo, kaip vyksta darbdavio ir darbo ieškančio žmogaus pokalbis.

Baisogalos pradinukai susitiko su olimpiete

„Baisogalos mokyklos-darželio pradinukų komanda jau turi ne vieną mokinių olimpinio festivalio „Drąsūs, stiprūs, vikrūs“ medalį. Tačiau ilgai džiaugtis savo sporto pasiekimais vaikams nėra kada, nes dar daug darbų reikia nuveikti: gegužės 18 d. laukia respublikinės Lietuvos mokyklų olimpinio festivalio šaškių varžybos, o kur baigiamieji testai, pasirošimas mokslo metų baigimo šventei, turizmo diena...“ – dalijasi direktorės pavaduotoja ugdymui **Grażina Areliūnienė**. Informacijos autorė parašė „Dialogui“ apie mokinių susitikimą su mokykloje viešėjusia Londono olimpinio žaidynių dalyve, maratono ir ilgų nuotolių bėgike Remalda Kergyte. Tik ką grįžusi iš Vokietijoje vykusio Diuseldorfo maratono, kuriame užėmė IV vietą, sportininkė pasidalijo išpuodžiais apie pergalį džiaugsmus ir kasdienius darbus.

Gera daryti gera

„Žmogaus gyvybė – pats didžiausias stebuklas“ – tokiu projektu Pasaulinę gyvybės dieną paminėjo Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazijos moksleiviai. Organizuota moksleivių vaikystės nuotraukų paroda: puošdami nuotraukų rėmelius vaikai pasitelkė visą savo neišsėmiamą fantaziją. Lietuvių kalbos pamokose gimė rašinėliai apie žmogaus gyvybės

■ J.Basanavičiaus progimnazijos moksleiviai išliejo nemažai prakaito žaisdami bei džiugindami Vilniaus sutrikusio vystymosi kūdikių namų vaikučius.

vertę, orumą, gyvenimo trapumą. 7–8 klasių mergaitės dalyvavo gydytojos V.Eringytės paskaitoje apie gyvybės pradžią, moteriškojo vaisingumo paslaptis. „Projektą baigėme aplankydami vaikučius Vilniaus sutrikusio vystymosi kūdikių namuose. Moksleiviai išliejo nemažai prakaito žaisdami bei džiugindami vaikučius dėmesiu. Ir labai nori dar kartą vykti, nes pajuto, kaip gera yra daryti gera“, – pasakoja „Dialogui“ dorinio ugdymo mokytoja **Genovaitė Dobikaltienė**.

Kodėl Suomijos mokinių rezultatai geriausi

Trys Šiaulių Salduvės progimnazijos pedagogės lankėsi Suomijoje, Vantaa miesto *Leppäkorven koulu* mokykloje. Tai buvo baigiamasis *Nordplus* projekto „Aplinka mūsų rankose“ (*Environment in our hands*) renginys. Dvejus metus partneriai iš Norvegijos, Islandijos, Suomijos, Latvijos ir Lietuvos virtualiai bei susitikimų metu diskutavo apie gamtos panašumus ir skirtumus savo šalyse, aplinkosaugos problemas, ieškojo būdų, kaip, plėtojant ekologinį ugdymą, mokyti jaunimą rūpintis aplinka, būti už ją atsakingiems. Suomijoje dalyvavę visų penkių mokyklų atstovai apibendrino vykdytas veiklas, peržiūrėjo visų šalių sukurtus „produktus“, vertino projekto įtaką mokinių bei mokytojų kompetencijoms, vertybinėms nuostatomis, planavo projekto idėjų tęstinumo galimybes.

Įspūdžiais dalijasi Šiaulių Salduvės progimnazijos direktorė Natalija KAUNICKIENĖ.

Suomija mus sužavėjo daug kuo, visų pirma – natūralumu. Ramumas, tvirtumas, stabilumas tiek bendraujant, tiek dirbant, atrodo, yra sąlygojamas pačios gamtos, ypač akmeninių uolų. Mokykloje labai pastebimas dėmesys žmogui: per pamoką išklaušomas kiekvienas, norintis pareikšti nuomonę, visi skatinami įsitraukti į veiklas, visų darbai kabinami mokyklos erdvėse. Nustebino tai, kad kiekvienam emigrantui vaikui, nepaisant to, iš kurios šalies jis atvyko, sudarytos sąlygos mokytis jo gimtosios kalbos (randa tos kalbos mokytojus), o suomių kalba tokiam vaikui yra užsienio kalba. Ugdymosi erdvės aprūpintos moderniausiomis priemonėmis, be to, visos jos lengvai pasiekiamos, skirtos visiems. Per pertraukas visi šios mokyklos mokiniai žaidžia ir bendrauja lauke, nepriklausomai nuo oro sąlygų. Kiemė įrengtos aikštelės, teniso stalai, krepšinio stovai, laipynės, vaikai aktyviai leidžia laiką, o budintys mokytojai prižiūri bendrą tvarką. Pertraukos ne ilgesnės nei pas mus, tačiau apsirengti, pajudėti gryname ore ir vėl po skambučio nusirengti (beje, visi nusiuos ir batus, po mokyklą vaikšto su kojine-

mis) mokiniai suspėja. Kiekviena veikla skatinamas savarankiškumas ir atsakomybė už savo elgesį. Valgykloje pietus valgo visi, savitarnos būdu kiekvienas dedasi bei pilasi, ko ir kiek nori, o pavalgęs iškrečia likučius, išrūšiuoja į atskiras dėžes lėkštę, stiklinę, šauktę ir t. t. Beje, su tokia pat tvarka susidūrėme ir viešbutyje, kur valgėme pusryčius.

Nustebino drausmė, ramūs, pagarbūs tarpusavio santykiai. Pradinių klasių mokytoja pasakojo, kad iš pat pradžių su mokiniais aptariamos bendros taisyklės ir toliau jų laikomasi. Nejutome jokios įtampos, neklausančių vaikų drausminimo ar kitokių su elgesiu susijusių problemų, kur būtų matyti mokytojo vadovavimas, griežtas sprendimas, mokinio drausminimas.

Buvo įdomu, kai vienoje klasėje pamatėme atskirai sėdintį mokinį, atitvertą nuo kitų širma. Teiravomės, ar jis nubaustas. Mokytoja paaiškino, kad jie nevartoja tokio žodžio, ir paprašė vaikų pasakyti, kodėl tas berniukas pamokoje dirba šitaip. Paaiškėjo, jog jis ten paprašytas atsistoti, kad pamąstytų, ką darė ne taip. Mokytojas yra lygiavertis partneris su mokiniais, susitartų taisyk-

■ **Suomijos mokykloje projekto dalyvius stebino drausmė, ramūs ir pagarbūs tarpusavio santykiai – jokios įtampos, neklausančių vaikų drausminimo ar kitokių su elgesiu susijusių problemų.**

lių, kurios yra mokyklos taisyklių dalis, laikymasis privalomas visiems. Pagarbų santykį su mokiniu akcentavo ne vienas kalbintas mokytojas.

Klausėme suomių mokytojų, kas, jų manymu, lemia ugdymo sėkmę, kodėl Suomijos mokinių raštingumo, matematikos, gamtos mokslų rezultatai pasauliniu mastu yra aukščiausiose pozicijose. Atsakymuose dominavo mokytojų kompetencijų tema: mokytojai labai gerai ruošiami, jie nuolat tobulinasi, keliasdešimt kandidatų pretenduoja į vieną vietą renkantis pedagogines studijas, visuomenėje mokytojai gerbiami ir pan.

Pagal projekto programą lankėmės labai įdomiose vietose. Mokslo centre „Heureka“ patys išbandėme daugelį su gamtos mokslais susijusių aktyvių pažinimo veiklų, lankėmės

pasaulinį pripažinimą pelniusioje parodoje „Body Worlds“, vaikščiavome po Suomenlinna – gyvenamą jūrų tvirtovę, pastatytą ant šešių salų Helsinkyje ir įtrauktą į UNESCO pasaulinio paveldo sąrašą, siekiant ateities kartoms išsaugoti gynybinių įtvirtinimų architektūros pavyzdį. Technologijų muziejuje stebėjome, kaip veikia seni išradimai, klausėme pasakojimo apie technologijų tobulinimą, siekiant apsaugoti aplinką. Visose šiose vietose buvo gausu mokinių, kurie patys tikrino gamtos dėsnių veikimą, atlikdami jiems pritaikytas užduotis, išbandydami ir praktiškai susipažindami su įvairiais gamtos veiksniais. Muziejų ir kitų erdvių panaudojimas ugdymui populiarina mokslą, skatina organizuoti netradicinį, aktyvų mokymąsi, sudaro sąlygas inovacijų plėtočiai.

Skarelė mamai 2013

Kauno menų darželio „Etiudas“ kvietimu Skuodo r. Mosėdžio vaikų lopšelis-darželis dalyvavo respublikiniame vaikų meno projekte „Skarelė mamai 2013“. Šis projektas buvo skirtas Motinos dienos paminėti. Vaikai kūrė savitą, įvairių dydžių dailės darbėlį mamai – skarelę. Skarelės buvo piešiamos ant audeklo, popieriaus flomasteriais, tapomos akvarele, guašu, štampuojamos, aplikuojamos ant celofano. Vaikų darbai buvo kelias dienas eksponuojami kieme, papuošiant takelį, vedantį į darželį. Šventinės popietės „Tu numegzk man, mama, kelią“ metu vaikai savo mamytėms dovanojo švelniausius žodelius, skambiausias daineles, o pečius apgaubė savo unikaliosmis, pačių dekoruotomis skarelėmis. Tą pačią dieną vaikučiai su auklėtojomis nuvyko į Skuodo senelių globos namus Luknėse ir šių namų gyventojus pradžiugino meline programėle. Apie tai „Dialogui“ parašė Mosėdžio vaikų lopšelio-darželio auklėtoja Laima Bernotienė.

■ **Mažųjų mosėdiškių sukurtos skarelės mamai kelias dienas puošė taką į darželį.**

Tęstinis rusų kalbos projektas

Aštuonios Kretingos rajono mokyklos dalyvavo Marijono Daujoto pagrindinėje organizuotame rajoniniame rusų kalbos tęsiniame projekte „Mokomės bendraudami“. Šiemet jo tema buvo „Metų laikai“. Komandos pristatė paruoštą namų darbą: pasirinkto metų laiką dainą ir komandos skanduo. Mokiniai šauniai pasirodė atlikdami įvairiausias užduotis: papuošė metų laikų medį, sudėjo mėnesių dėlionę, insceniavo ir apsirengė pagal metų laikus, įvardijo drabužius, pademonstravo savo išradingumą ir puikias rusų kalbos žinias. Užduočių atlikimo metu skambėjo jaunimo mėgstama rusų muzika. Projektą organizavo ir vykdė rusų kalbos mokytojos E.Daniuk (šios informacijos autorė), A.Petrulienė, I.Jurgutienė ir E.Butrimaitė.

Kino pamokos

Pranciškonų gimnazijoje (Kretinga) 3 dienas trukusiame projekte – kūrybinėse dirbtuvėse „Mokausi iš kino“ – dalyvavę mokiniai susipažino su filmo kūrimo etapais, patys rašė ir analizavo scenarijus, piešė kadruotes, tapo aktorais, režisieriais, filmų bendraautoriais. Kino dirbtuvių vadovai režisieriai D.Šarutytė ir A.Paškevičius paaiškino, jog šiame projekte svarbu atrasti, kokios temos, problemos aktualios mokiniams, kokios idėjos gali virsti scenarijaus dalimi. Smagiausia ir svarbiausia projekto dalis, anot jų, „žaisti“ kiną, kai darbą filmavimo aikštelėje vainikuoja džiaugsmingas finalas – filmų premjera. „Supratau, kad tai, kas rodoma žiūrovams ekrane, yra tik nedidelė dalis darbo, įdėto filmo kūrėjų“, – sako „Dialogui“ apie projektą parašiusi ir viename iš trumpametražių filmukų vaidinusi mokinė Justė Rinkevičiūtė.

DIALOGAS

Vyriausioji redaktorė
Elena Tervidyte
Tel. 234 4328,
mobil. 8 ~ 699 38 150,
telenat@takas.lt

www.dialogas.com

PASITEIRAUTI – tel. 234 1571

Redaktorė **Lizeta Lozuraitytė**: redaktore@dialogas.com; tel. 234 0482
Apžvalgininkas **Vytautas Strazdas**: apzvalgininkas@dialogas.com; tel. 234 6943
Korektorė **Lina Paragytė**: korektura@dialogas.com
Maketuotojas **Arturas Gusevas**: maketas@dialogas.com
Vyr. buhalterė **Rasa Krilavičiūtė**: buhalterija@dialogas.com
Administratorė **Laurena Remenčiūtė**: info@dialogas.com; tel./faksas 234 1571
Prenumerata: prenumerata@dialogas.com

Savaitraščio indeksas 0017.
Redakcija: Antakalnio g. 31, LT-10312 Vilnius. Faksas 234 1571
Įmonės kodas 221262680. Atsiskaitymoji sąskaita LT72 70440 60001118958
AB SEB bankas. Banko kodas 70440.

Straipsnių autorių mintys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Už reklamos, skelbimų ir mokamų straipsnių turinį redakcija neatsako. Rankraščiai neregistruojami ir negrąžinami. Kopijuoti ar platinti savaitraščio publikuojamą medžiagą be redakcijos sutikimo draudžiama.
Leidžia UAB „Polilogas“.

REMIA SPAUDOS, RADIO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS

Media Support Foundation

Išleista ketvirtadieniais.
Laikraštis leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. SL 093. 4 sp. l. Tir. 2021 egz.
Spausdino UAB „Lietuvos rytas“ spaustuvė,
Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius.
ISSN 1392-1916

SVETUR

AIRIJA: mokytojų PS paskelbė akademinį Izraelio boikotą

Airijos mokytojų profesinė sąjunga (AMPS), atsiliepdama į kolegų iš Palestinos raginimą, paskelbė visišką akademinį Izraelio boikotą ir tapo pirmąja tokį žingsnį žengusia Europos Sąjungos akademine asociacija.

Per 14 tūkst. įvairių pakopų šalies švietimo įstaigų – nuo bendrojo ugdymo mokyklų iki universitetų – darbuotojų vienijanti sąjunga tokį sprendimą priėmė vienbalsiai. „Šis boikotas yra kilnus nesmurtinis būdas pasipriešinti Izraelio militarizmui, okupacijai ir apartheidui, ir nėra jokių abejonių, kad Izraelis palestiniečių atžvilgiu vykdo apartheido politiką“, – po sėkmingo balsavimo už boikotą kalbėjo vienas iš šios priemonės teikėjų Jimas Roche, Dublino technologijos instituto Architektūros mokyklos lektorius, AMPS Dublino koledžų susivienijimo narys.

Sprendime dėl boikoto skelbiama, jog nuo šiol AMPS nariai privalo sustabdyti bet kokią kultūrinį, akademinį ir tiriamąjį bendradarbiavimą su kolegomis iš Izraelio, įskaitant mokslininkų, dėstytojų bei studentų mainus. Priemonę žadama taikyti iki tol, kol Izraelis nutrauks neteisėtą Gazos ruožo blokadą ir Vakarų Kranto okupaciją, sutiks laikytis tarptautinės teisės ir visų prieš šiuos veiksmus nukreiptų JT rezoliucijų. AMPS vadovai taip pat pakvietė propaguoti, jų žodžiais, „apartheido valstybės“ boikotą, pranešė ketinantys su šia iniciatyva kreiptis į kitas organizacijas bei plėsti boikoto mastą.

Neseniai pasaulyje plačiai nuskambėjo ir vieno garsiausių pasaulio astrofizikų, 71-erių teorinės fizikos bei matematikos specialisto Stepheno Hawkingo sprendimas atšaukti savo dalyvavimą Jeruzalėje vyksiančioje konferencijoje, kurią organizuoja Izraelio prezidentas Shimonas Peresas. „The Guardian“ pranešė, jog mokslininkas taip nusprendė remdamasis savo žiniomis apie Palestiną ir išklauses Palestinos akademinės visuomenės atstovų patarimų.

RUSIJA: pergalės kare proga – paminklas Stalinui

Minint pergalę Antrajame pasauliniame kare (05 09) Jakutske pastatytas paminklas Stalinui. Bronzinis 2,5 metrų aukščio biustas ant postamento su užrašu „J.V.Stalinas“ iškilo UAB „Anabaro deimantai“ teritorijoje.

Jakutskas – miestas Rusijoje, Rytų Sibire, Jakutijos Respublikos sostinė. Miestas iškūręs ant amžino įšalo. Krašte, kuris į istoriją įėjo kaip nyki Gulago žemė, bevardėse masinėse kapvietėse dūla šimtų tūkstančių tremtinių, sovietinių lagerių kalinių kaulai. O pagrindiniam žudikiškos sistemos vadui čia iki šiol statomi paminklai...

Iš pradžių – dar 2007 m. – Jakutijos komunistai paminklą Stalinui norėjo pastatyti Veteranų skvere, tačiau tuometinis respublikos vadovas J.Zabolevas šiai iniciatyvai pasipriešino pareiškęs, jog nemano, kad Stalinas to vertas.

Jakutijos komunistai nenuleido rankų ir toliau ieškojo galimybių savo sumanymą įgyvendinti. Galiausiai akcinės bendrovės „Anabaro deimantai“ generalinis direktorius M.Jevseevas sutiko, kad paminklas iškiltų jo vadovaujamos kompanijos teritorijoje.

„Istorinių asmenybių veiksmus reikia vertinti pagal jų rezultatus, o ne pagal kylančias emocijas. Josifo Stalino puolimas nesiliauja, nes tebesitęsia ideologinė agresija Rusijos atžvilgiu. Jeigu mes atsisakysime Stalino, atsisakysime pripažinti Rusijos didybę“, – paminklo atidarymą pakomentavo M.Jevseevas.

Naujasis biustas jau trečias per pastarąjį dešimtmetį paminklas Stalinui Jakutijoje. 2005 m. biustas Stalinui karo veteranų iniciatyva buvo pastatytas vadinamojo deimantų miesto Mirnyj Pergalės aikštėje, o 2009 m. – kaime Amga, taip pat karo veteranų iniciatyva.

„Dialogo“ inf.

Atitaisymas

„Dialogo“ Nr. 19 (2013 05 09) paskelbtoje informacijoje „Latvija: naujasis ministras nusiteikęs ryžtingai“ įšivėlė apmaudi klaida – prie teksto paskelbta Latvijos ministro pirmininko Valdžio Dombrovskio, o ne švietimo ir mokslo ministro Viačeslavo Dombrovskio nuotrauka.

Nuoširdžiai atsiprašome suklaidintų skaitytojų.

Redakcija

ŠIAME „DIALOGO“ NUMERYJE MINIMA 50 UGDYMO ĮSTAIGŲ

„Ateities“ vidurinė, Vilnius	Gelgaudiškio vidurinė, Šakių r.	Plokščių vidurinė, Šakių r.
„Revuonos“ vidurinė, Prienai	Griškabūdžio gimnazija, Šakių r.	Pranciškonų gimnazija, Kretinga
„Romuvos“ gimnazija, Šiauliai	Jono Basanavičiaus progimnazija, Vilnius	Prekybos ir paslaugų verslo, Panevėžys
„Saulės“ gimnazija, Biržai	Karoliniškių gimnazija, Vilnius	Profesinio rengimo centras, Šiauliai
„Varpo“ vidurinė, Šakiai	Kidulių pagrindinė, Šakių r.	Rygiškių Jono gimnazija, Marijampolė
„Versmės“ gimnazija, Elektrėnai	Kovo 11-osios vidurinė, Kaunas	Salduvės progimnazija, Šiauliai
„Žemynos“ pagrindinė, Panevėžys	Kriūkų vidurinė, Šakių r.	Sedos Vytauto Mačernio gimnazija, Mažeikiai r.
„Žiburio“ gimnazija, Prienai	Kuršėnų Pavenčių, Šiaulių r.	Skaistakalnio pagrindinė, Panevėžys
Baisogalos gimnazija, Radviliškio r.	Kužių vidurinė, Šiaulių r.	Smilgių vidurinė, Panevėžio r.
Baisogalos mokykla-darželis, Radviliškio r.	Lukšių Vinco Grybo gimnazija, Šakių r.	Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiauliai
Bazilionų pagrindinė, Molėtų r.	Marijono Daujoto pagrindinė, Kretinga	Suginčių vidurinė, Molėtų r.
Bazilionų vidurinė mokykla-darželis, Šiaulių r.	Menų darželis „Etiudas“, Kaunas	Šventosios pagrindinė, Palanga
Buitinių paslaugų ir verslo, Kaunas	Molėtų gimnazija, Molėtai	Vilkaviškio pagrindinė, Vilkaviškis
Darbėnų gimnazija, Kretingos r.	Mosėdžio vaikų lopšelis-darželis, Skuodo r.	Vilkijos žemės ūkio, Kauno r.
Garliavos Adomo Mitkaus vidurinė, Kauno r.	Paluobių pagrindinė, Šakių r.	Vinco Kudirkos progimnazija, Šiauliai
Garliavos Jonučių vidurinė, Kauno r.	Panemunės pagrindinė, Alytus	Vydmantų vidurinė, Kretingos r.
Gegužių progimnazija, Šiauliai		Žvirgždaičių progimnazija, Šakių r.

IN MEMORIAM

Vytautas Verbyla (1933–2013)

Dabar einu į didžią tylumą, į tylumą, palaimintą ir didžią.

Einu į laisvę, didelę ir plačią, Kuri priims mane kaip lauktą svečią. (V.Mykolaitis-Putinas)

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos bendruomenė neteko ilgamečio gimnazijos direktoriaus, istorijos mokytojo, kolegos Vytauto Verbylos. V.Verbyla gimė 1933 m. Kaune tarnauto-

jų šeimoje. Mokėsi Marijampolės mokytojų seminarijoje. 1956 m. baigė Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto Istorijos fakultetą. Pedagoginį darbą pradėjo dirbti 1951 m. Marijampolės vaikų namuose. Vėliau dirbo Marijampolės Jono Jablonskio vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotoju, vakarinės-pamaininės mokyklos direktoriumi. 1974–1987 m. buvo Jono Jablonskio vidurinės mokyklos direktorius, dėstė istoriją. Rūpindamasis senosios gimnazijos istorinio paveldo išsaugojimu, daug dėmesio skyrė mokyklos renovacijai. Jo rūpesčiu buvo atliktas mokyklos kapitalinis remontas, pastatytas naujas korpusas.

V.Verbyla visus žavėjo savo optimizmu ir erudicija, geranoriškumu, pastangomis padėti, patarti jaunesniems kolegoms. Jo buvę mokiniai su pagarba ir meile prisimena Mokytoją kaip humanišką, nuoširdų, atvirą, tiesų žmogų. Išėjęs užtarnauto poilsio, Mokytojas dalyvavo visuomeniniame gyvenime, domėjosi gimnazijos reikalais, dažnai joje lankydavosi, buvo laukiamas svečias.

Mirtis yra graži tam, kurio siela šviečia gerumu ir meile. Taigi, užbaigęs dienos darbą, ramiai ilsėkitės, brangus Mokytojau, mielas Kolega. Tegul būna lengva Jūsų numylėta sūduvių žemė.

Gimnazijos bendruomenė reiškia pagarbą Velioniui ir užuojautą artimiesiems.

KONKURSAI

Šventojiškės rašinys – geriausias Lietuvoje

Didelę garbę sau ir Šventosios pagrindinei mokyklai pelnė septintokė Gabija Petrauskaitė (mokytoja Nijolė Šauklienė). 42-ojo tarptautinio epistolinio rašinio konkurse „Parašyk laišką, kuo brangus vanduo“ jos rašinys Lietuvoje pripažintas geriausiu. Mokinė ir mokytoja pagerbtos Susisiekimo ministerijoje vykusiame iškilingame renginyje.

Lietuva Epistolinio rašinio konkurse dalyvauja 21-ą kartą. Konkursą kasmet rengia Pasaulinės pašto sąjungos Tarptautinis biuras ir Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija UNESCO. G.Petrauskaitės rašinys – laiškas, išverstas į prancūzų kalbą, atstovaus Lietuvai pasauliniame konkurse Šveicarijoje. Šio konkurso rezultatai paaikškes rudenį. Apie tai informuoja Z.Rimkienė.

Jaunieji verslininkai kūrė šeimos verslą

Kauno buitinių paslaugų ir verslo mokykloje įvyko Lietuvos inovatyvių profesinio rengimo įstaigų asociacijos (LIPRJA) organizuojamas 15-asis respublikinis Jaunojo verslininko konkursas. Šių metų konkurso tema buvo „Kurkime šeimos verslą Lietuvoje“. Šiomet renginyje dalyvavo 20 komandų iš įvairių Lietuvos profesinių mokyklų. Nuo ryto mokykloje šurmuliavo svečiai, kurie ruošė namų darbų „Šeimos verslo reklama“ ekspoziciją. Išradingai ir kūrybiškai buvo reklamuojama 20 šeimos verslo idėjų, kurios skatino mažinti emigraciją ir patikėti, jog ir Lietuvoje yra puikių šeimos verslo perspektyvų.

Konkursą pradėjo ilgametė Jaunojo verslininko konkursų organizatorė Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centro (KPVDPRC) mokytoja metodininkė J.Laurinavičienė. Inovatyvių profesinių mokyklų mokiniai, suburti į 6 mišrias komandas, visų pirma susipažino, sukūrė „šeimas“, bendravo, diskutavo, pasiskirstė vaidmenimis, aptarė tokią šeimos verslo idėją, kuri skatintų jaunus žmones pasilikti Lietuvoje ir taip padėtų spręsti emigracijos problemas. Komandos nariai atliko testus, pasitikrino savo ekonomikos ir verslo žinias, pristatė savo kompetencijas bei patirtį ir išsirinko „šeimos verslo direktorius“ – komandų kapitonus. Kiekviena komanda plačiau aptarė šeimos idėją, pagrindinius verslo plano, rinkodaros strategijos elementus, numatė galimus konkurentus, stiprybes, silpnybes, problemas, jų sprendimo ir verslo plano įgyvendinimo būdus. Svarbus momentas – nė vienas komandos narys negalėjo pasislėpti už kito nugaros – kiekvienam reikėjo priimti asmeninius įsipareigojimus sukurtame šeimos versle ir juos pristatyti komisijai.

Kol mokiniai ruošė konkurso užduotis, mokytojai, susibūrę prie apskritojo stalo, diskutavo, kaip patobulinti konkurso formą, nuostatus, užduotis, pasidalijo patirtimi apie savo mokyklų verslumo ugdymo ringinius ir inovacijas.

Galiausiai komandos kūrybiškai ir išradingai, pasitelkdamos humorą bei įvairius šou elementus, su dainomis ir eilėmis pristatė šeimos verslo idėjas.

Užduoties „Šeimos verslo reklama“ nugalėtojais buvo paskelbta „Žalioji komanda“, kuri pristatė žaliųjų kokteilių gamybos ir pardavimo verslą. Jiems skirta nominacija už geriausią šeimos verslo idėją. Kitos komandos vertinimo komisijos buvo nominuotos už pilietišiausią, etišiausią, aktualiausią, originaliausią ir inovatyviausią šeimos verslo idėją. Renginio dalyvių balsavimu buvo išrinktas geriausias namų darbas „Šeimos verslo reklama“, jį sukūrė KPVDPRC mokiniai. „Kapitonų mūsų“ nugalėtoju tapo P.Amanaitis (Vilkijos žemės ūkio mokykla).

Antanas KUKANAUAZ, LIPRJA Profesinių mokyklų mokinių tarybos veiklų koordinatorius

PAKL AidINIMAS MIŠKE

(Pramoga 7–18 m. moksleiviams)

Trakų r., 29 Lt/asm.

www.vaiduokliai.lt, info@vaiduokliai.lt, mob. +370 652 16 600

SUKAKTYS

80 rugsėjo 1-osios skambučių

Tauragės r. Lauksargių pagrindinė mokykla – viena pirmųjų Mažojoje Lietuvoje pradėtų steigti lietuviškų mokyklų – šiuos mokslo metus skyrė 80-ies metų sukakčiai minėti. Ši išskili data minėta pakviečiant į gimtą kraštą sugrįžti buvusius mokinius, mokytojus, surengiant iškilmes, gražių bendruomenės šventę.

Kad būtų sustabdytas vokietinimo procesas Mažojoje Lietuvoje (Klaipėdos krašte), pradėtos steigti privačios lietuvių pradinės mokyklos. Tokia mokykla Lauksargiuose buvo įsteigta 1932-aisiais. Lietuvių mokykloje dirbti buvo pakviestas iš Žemaičių Naumiesčio lietuvių ir vokiečių kalbas gerai mokantis mokytojas, žymus kraštotyrininkas, didelis

Lietuvos patriotas Jonas Bicka. Jis buvo pirmasis mokytojas lietuvių mokykloje Lauksargiuose.

1956 m. Lauksargiuose buvo įsteigta lietuvių septynmetė mokykla. 1961–1962 m. m. ji reorganizuota į aštuonmetę, 1988 m. – į devynmetę. 1999 m. įsteigta pirmoji dešimta klasė.

Mokykla per savo gyvavimo metus išleido 50 laidų. Šiuo metu mokykloje mokosi 132 mokiniai, dirba 22 mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai. Nuo 2001 m. Lauksargių pagrindinei mokyklai vadovauja direktorius Henrikas Banevičius.

Violeta MEILIENĖ,

Tauragės r. Lauksargių pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui

■ Molėtų r. Balninkų pagrindinės mokyklos 5–9 klasių moksleiviai dalyvavo Maironio lietuvių literatūros muziejaus surengtoje dviejų etapų edukacinėje programoje „Pažintis su literatūros lobynu“ ir aplankė net 6 literatūrinius Kauno muziejus.

„Gegutės šėlsmas“ Gegužių progimnazijoje

Gegužės 13-oji – Meilės deivės Mildos diena, Gegutės karaliūnės diena ir Šiaulių Gegužių progimnazijos vardo diena štai jau 18 metų. „Mokykla vardo dieną švęsti pradėjo 1995 m., kai dailės mokytojos R. Rudienės iniciatyva įsikūręs mokinių klubas „M-13“ sugalvojo minėti ir savo klubo susibūrimo dieną. Ši diena mokyklai tapo svarbi ir simbolinė. Tą dieną Gegužių progimnaziją suplūsta nemažai svečių iš Šiaulių miesto, regiono ir visos Lietuvos. Mokiniai varžytuvėse prisimena mokyklos istoriją, o pradinė klasių mokiniai konferencijoje „Gegutės šėlsmas“ aptaria ir pristato, suvaidina ir padainuoja dainas apie visus mūsų padangėje skrajojančius paukštelius. Vardo dienos minėjimą baigiame tradicine lietuvių liaudies šokių vakarone „Gegutės šėlsmas“, – apie smagų ir prasmingą renginį pasakoja „Dialogui“ viena pagrindinių jo koordinatorių Gegužių progimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Rita Tamašauskienė.

Loretai Asanavičiūtei atminti

Jau 13 metų Vilniaus Karoliniškių gimnazija kartu su Karoliniškių seniūnija organizuoja krepšinio turnyrą Loretai Asanavičiūtei atminti. Iš pradžių turnyre rungsi tik Karoliniškių mikrorajono mokyklų mokiniai. Vėliau kasmet komandų skaičius didėjo, prisijungė Pilaitės, Viršuliškių, Lazdynų mokyklų moksleiviai. Finalas tradiciškai vyksta Loretos Asanavičiūtės gimimo dieną, – praneša Karoliniškių gimnazijos direktorė Ona Mačernienė.

■ Lauksargių mokyklos 80-mečio šventė

**Gerbiami mokytojai, direktoriai, darželių auklėtojai, dėstytojai,
„Dialogas“ – Jūsų profesinis laikraštis.
Kviečiame prenumeruoti ir siūlome 3 variantus –
rinkitės Jums patogiausią!**

I.

Popierinė laikraščio versija

Užsiprenumeruoti galima:

- Interneto svetainėje www.dialogas.com. Raskite prenumeratos nuorodą, ją paspauskite, užpildykite pateiktą formą ir šią atsiųskite į redakciją.
- Visuose „Lietuvos pašto“ ir „Lietuvos ryto“ skyriuose – tradiciškai.

Prenumeratos kaina:

- » visiems metams – 175,89 Lt,
- » pusei metų (6 mėn.) – 95,94 Lt,
- » 3 mėn. – 47,97 Lt,
- » 1 mėn. – 15,99 Lt.

II.

Elektroninė laikraščio versija

Prenumeruoti galite adresu

<http://www.dialogas.com/pdf-prenumerata/>

Prenumeratos kaina

FIZINIAMS asmenims:

- » visiems metams – 87,95 Lt,
- » pusei metų – 52,77 Lt,
- » 3 mėn. – 29,74 Lt,
- » 1 mėn. – 10,00 Lt.

JURIDINIAMS asmenims

(tiems, kam reikalinga sąskaita faktūra):

- » visiems metams – 115,69 Lt,
- » pusei metų – 63,74 Lt,
- » 3 mėn. – 32,57 Lt,
- » 1 mėn. – 11,79 Lt.

III.

Tinklapis – dialogas.com

www.dialogas.com – nuomonių ringas

- ⊙ Švietimo aktualijos
- ⊙ Straipsnių fragmentai
- ⊙ Internetinė apklausa
- ⊙ Nuotraukos, nuorodos, komentarai, archyvai
- ⊙ Kita naudinga informacija

Jei kiltų klausimų, paskambinkite į redakciją tel. (8 ~ 5) 234 1571 arba parašykite info@dialogas.com – ir gausite visą Jus dominančią informaciją.

**Jei nespėjote „Dialogo“ užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose,
galite tai padaryti mūsų internetinėje svetainėje www.dialogas.com bet kuriuo metu.**

Ačiū, kad prenumeruojate „Dialogą“.